

Równość płci na Litwie: coraz lepiej, ale jest nad czym pracować »8

Coraz młodsze dzieci sięgają po e-papierosy i leki uspokajające »9

Opowieść o św. Szarbelu »16-17

Święta bez „cukrowej” przesady »22

Polsko-litewskie spotkanie w Wilnie. „Tradycyjnie rozmawialiśmy o kwestiach obronnych”

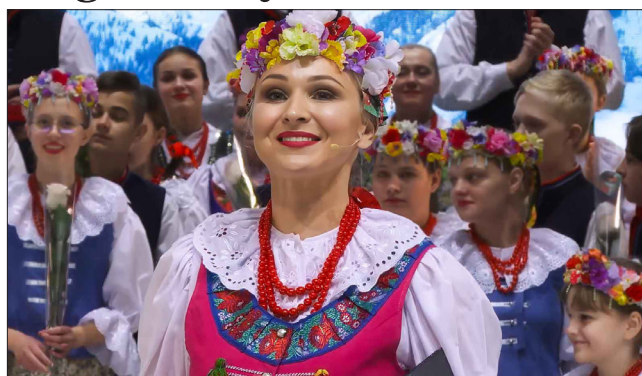
Fot. Viktorija Chorma, lrs.lt

W Wilnie odbyła się kolejna sesja polsko-litewskiego Zgromadzenia Parlamentarnego. „Nasze rozmowy są zawsze konstruktywne” — w rozmowie z „KW” powiedział Robert Puchowicz. Poruszono m.in. kwestię polskiego gimnazjum w Połukniu. Po zakończeniu obrad, polska delegacja złożyła wieniec na Cmentarzu na Rossie. »2

„Polak Roku 2025”. Rozmowa z W. Kondratowiczem »12-13

„Polak Roku 2025”. Rozmowa z Agnieszka Skinder »14-15

**KURIER
WILEŃSKI**

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.łapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji i Kolportażu:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt)
i reklama
(tel. +370 5 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Dział Online:
Janina Jarosz,
Jolanta Balkiewicz,
Apolinary Klonowski.

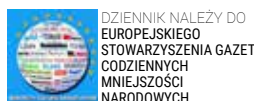
Skład i łamanie: Halina Taukin

Wydawca: VšĮ „Kurier Wileński”

Druk: VšĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 2500 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbliżone z opinią redakcji.

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy za Granicą 2023”, ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Polsko-litewskie spotkanie w Wilnie. Wiosną podsumowanie tego, co udało się zrobić

W poniedziałek 8 grudnia w Wilnie odbyła się 26. Sesja Zgromadzenia Parlamentarnego Sejmu i Senatu RP i Sejmu RL. Przewodniczącą polskiej delegacji była wice-marszałkini Sejmu RP Dorota Niedziela, która przed plenarnym, polsko-litewskim posiedzeniem spotkała się ze swym litewskim odpowiednikiem Juozasem Olekasem.

Spotkanie parlamentarzystów z obu krajów dotyczyło wyzwań geopolitycznych, partnerstwa polsko-litewskiego w dziedzinie obrony i bezpieczeństwa oraz praw mniejszości narodowych.

— W tym roku wszystkie nasze spotkania odbywały się w bardzo dobrej i przyjaźnielskiej atmosferze. Rozmowy są zawsze konstruktywne. Wyznaczamy wspólne cele. Widzimy, że możemy dalej pracować — powiedział „Kurierowi Wileńskiemu” Robert Puchowicz, przewodniczący litewskiej delegacji w Zgromadzeniu Parlamentarnym Sejmu i Senatu RP oraz Sejmu RL.

ABSTRAKCYJNY CHARAKTER SPOTKANIA

Posel podkreślił, że nie były podjęte żadne konkretne działania.

— Obie strony zgodziły się, że mamy kilka niezłatwionych spraw. Generalnie o tych sprawach wszyscy wiedzą. Naszym celem jest, aby problemów w obustronnych stosunkach było jak najmniej. Mamy dobre relacje polsko-litewskie, ale mam nadzieję, że w najbliższym czasie będą jeszcze lepsze — dodał Puchowicz.

Kolejny nasz rozmówca miał podobne zdanie odnośnie poniedziałkowego spotkania.

— W rezolucji zostały wskazane podstawowe problemy. Tradycyjnie rozma-

wialiśmy o kwestiach obronnych. Poza tym, tym razem, omówiono również kwestie dotyczące rolnictwa. Najbardziej dyskutowana była sprawa Gimnazjum im. Longina Komołowskiego w Połukniu. Ta kwestia była już poruszana niejednokrotnie. Strony podzieliły się ze sobą swoimi stanowiskami. Sprawę nie jest łatwo zakończyć, ponieważ w dużym stopniu szkoły leżą w gestii samorządu. Ze strony litewskiej pojawiła się sugestia, że można jeszcze raz przejrzeć zasady tworzenia sieci szkół — powiedział nam Laurynas Šedvydis, przewodniczący sejmowego Komitetu Praw Człowieka.

Przed zamknięciem numeru rezolucja Zgromadzenia Parlamentarnego, kończąca 26. Sesję, jeszcze nie była opublikowana.

WIEŃCE NA ROSSIE

Po zakończeniu obrad Zgromadzenia Parlamentarnego, polska delegacja złożyła wieńiec przy Mauzoleum Serca i Matki Syna na Cmentarzu na Rossie. Przewodnicząca polskiej delegacji odpowiedziała na pytania dziennikarzy.

— Zgromadzenie poruszyło bardzo ważne dla nas tema-

ty, obronności i mniejszości. Bardzo dobrze się nam układa współpraca z panem przewodniczącym Robertem Puchowiczem, były także spotkania grup roboczych, w których omówiliśmy część rzeczy, jesteśmy umówieni na wiosnę w Polsce na kolejne zgromadzenie, na którym będziemy podsumowywali, co udało się zrobić — mówiła do dziennikarzy na cmentarzu na Rossie wice-marszałka Sejmu RP, przewodnicząca polskiej delegacji do Polsko-Litewskiego Zgromadzenia Parlamentarnego, Dorota Niedziela.

— Litwini w Polsce mają możliwość korzystania nie tylko z gramatyki, ale także z nazw geograficznych — jadąc w tę stronę samochodem, widzimy dwujęzyczne tablice, natomiast wyjeżdżając z Litwy, nie możemy takich zobaczyć i jest nam z tego powodu przykro — zauważyła.

— Oczywiście zdaję sobie sprawę z tego, iż w parlamencie trzeba mieć większość, aby coś przegłosować, ale pani minister i pan Puchowicz mówią, że taka wola jest, więc trzymamy kciuki — podsumowała. ■

**Antoni Radczenko,
Apolinary Klonowski**

Po zakończeniu obrad, polska delegacja złożyła wieńiec na Cmentarzu na Rossie **Fot. Apolinary Klonowski**

Po kilku tygodniach niszczących powodzi i osunięć ziemi liczba ofiar śmiertelnych na północy indonezyjskiej wyspy Sumatra zbliżyła się do tysiąca. Prawie milion mieszkańców zostało zmuszonych do opuszczenia swoich domów **Fot. EPA-ELTA**

Costa: groźby USA ingerowania w politykę UE są niedopuszczalne

Przewodniczący Rady Europejskiej Antonio Costa powiedział, że Stany Zjednoczone pozostają ważnym sojusznikiem Europy, ale UE nie będzie akceptować groźb USA w sprawie ingerowania w jej wewnętrzne sprawy polityczne.

Zdaniem Costy, który w poniedziałek w Brukseli zainaugurował coroczną konferencję Instytutu Jacques'a Delorsa, wyraźnie widać, że przemówienie wiceprezydenta USA J.D. Vance'a podczas Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa w lutym br. oraz wpisy prezydenta Donalda Trumpa stały się oficjalną doktryną USA.

Szef Rady zauważył, że wyraźnie widać, iż Europa i USA nie dzielą tej samej wizji międzynarodowego porządku. Jak dodał, Europejczycy nadal są zwolennikami multilateralizmu, wierzą w porządek międzynarodowy oparty na nienaruszalnych zasadach, wierzą w naukę, w wolność naukową i nie ignorują globalnych wyzwań takich, jak zmiany klimatyczne.

Polityk dodał, że nowa Strategia Bezpieczeństwa Narodowego USA nadal przedstawia Europę jako sojusznika. „Ale jeśli jesteśmy sojusznikami, to musimy

w ten sposób się zachowywać. A sojusznicy nie grożą ingerencjami w wewnętrzną politykę i wybory pozostałych sojuszników” — powiedział Costa dodając, że UE nie może zaakceptować groźb dotyczących ingerencji USA w życie polityczne Europy.

„Nasza historia nauczyła nas, że nie ma wolności słowa bez wolności informacji” — powiedział szef Rady dodając, że nigdy nie będzie wolności słowa „jeśli wolność informacji obywateli zostanie poświęcona w obronie technoligarchów USA”.

PAP

Imieniny

9 grudnia

Chwalimira, Delfina, Gorgonii, Leokadii, Liboriusza, Nataszy, Piotra, Prokula, Walerii, Wielisława, Wiesława

10 grudnia

Bogdana, Brajana, Daniela, Donata, Eulalii, Grzegorza, Judyty, Julii, Lorety, Marii, Maura, Menasa, Nikolety, Unierada

Cytat dnia

„Jest jedno pytanie, na które ja — i wszyscy Ukraińcy — chcemy uzyskać odpowiedź: co zrobimy nasi partnerzy, jeśli Rosja ponownie rozpocznie wojnę?” — w poniedziałek powiedział prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski w rozmowie z agencją Bloomberg, podkreślając, że Ukraina naciska na zawarcie odrębnego porozumienia w sprawie gwarancji bezpieczeństwa z zachodnimi sojusznikami, przede wszystkim z USA.

Liczba dnia

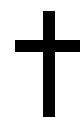
388 mln euro — o wypłatę takiej sumy wg. planu na rzecz ożywienia gospodarczego i odporności (RFF) złożyła w poniedziałek Litwa do Komisji Europejskiej (KE).

Łączymy się w smutku i dzielimy ból, składając wyrazy najgłębszego współczucia

Panu Markowi Mackiewiczowi,

nauczycielowi geografii Gimnazjum im. św. Jana Pawła II w Wilnie,
z powodu śmierci **Siostry.**

Spółeczność Gimnazjum im. św. Jana Pawła II w Wilnie

Stanowisko Stowarzyszenia „Forum Wileńskie” w sprawie dyskusji wokół finansowania TVP Wilno

Jako organizacja pozarządowa działająca na rzecz współpracy i dialogu między społecznością polską a litewską, wspierająca inicjatywy kulturalne, medialne, bezpieczeństwa państwowego, w tym przeciwdziałania dezinformacji, z ogromnym niepokojem przyjmujemy doniesienia o planowanym zmniejszeniu finansowania TVP Wilno.

TVP Wilno powstało jako odpowiedź na potrzeby środowiska polskiego na Litwie, które pozbawione było dostępu do polskich mediów audio-wizualnych, a zmagало się i nadal się zmagają ze wzmożoną rusefikacją części społeczności polskiej, dezinformacją płynącą z kanałów rosyjskich i białoruskich, nadal odbieranych w sieciach kablowych, przez Internet czy anteny naziemne w miejscowościach przy granicy białoruskiej.

W ciągu 6 lat pracy TVP Wilno stało się kluczowym elementem infrastruktury informacyjnej regionu, pełniącym funkcję pomostu międzykulturowego, wzmacniającym relacje polsko-litewskie i nie tylko. Najbardziej potrzebne jest jednak nam — zwykłym widzom z Wilna i okolic, gdyż stacja stała się dla nas ośrodkiem konsolidującym społeczność polską, miejscem, gdzie publicznie brzmi język polski, a tworzone treści relacjonują bogactwo historii i teraźniejszości Wileńszczyzny.

Ograniczenie środków finansowych na funkcjonowanie TVP Wilno stworzyłoby niebezpieczną lukę, która w warunkach wojny informacyjnej szybko zostanie wypełniona narracją dezinformacyjną i prorosyjską. Dlatego wyra-

żamy stanowczy sprzeciw wobec pomysłów osłabienia znaczenia polskich mediów na Litwie i apelujemy o zagwarantowanie stabilnego budżetu stacji oraz o uznanie jej działalności za priorytetową w zakresie ochrony przestrzeni informacyjnej Polski i Litwy.

Jako organizacja społeczna deklarujemy dalsze wsparcie dla TVP Wilno i podkreślamy, że jej osłabienie byłoby krokiem wstecz dla bezpieczeństwa informacyjnego, dialogu polsko-litewskiego, jak również dla rozwoju polskości na Litwie.

W imieniu Stowarzyszenia „Forum Wileńskie”,

Prezes Beata Pietkiewicz,

Wiceprezesi:

prof. Jarosław Wołkownik,

Rajmund Klonowski

List otwarty Forum Dialogu i Współpracy im. Jerzego Giedroycia w sprawie TVP Wilno

JERZY GIEDROYĆ
DIALOGO IR
BENDRADARBIAVIMO
FORUMAS

Jako Forum Dialogu i Współpracy im. Jerzego Giedroycia (lit. Jerzy Giedroyc dialogo ir bendradarbiaavimo forumas), odwołujące się do dziedzictwa Redaktora oraz jego koncepcji partnerskich, opartych na wzajemnym szacunku relacji polsko-litewskich, wyrażamy głębokie zaniepokojenie debatą dotyczącą przyszłości TVP Wilno.

Stacja ta, która powstała w wyniku dalekosiężnej decyzji rządów Polski i Litwy, stanowi ważny element współczesnej infrastruktury komunikacyjnej w relacjach polsko-litewskich. Jej działalność wzmacnia spójność wspólnoty polskiej na Litwie, ułatwia obieg rzetelnej informacji i służy jako przestrzeń dialogu między społeczeństwami obu państw. Od początku funkcjonowania TVP Wilno pełni rolę platformy współpracy, umożliwiając tworzenie przekazu medialnego zakorzenionego lokalnie, a zarazem otwartego na odbiorców zarówno w Polsce, jak i na Litwie. Jest to praktyczna realizacja giedroyciowskiej zasady, zgodnie z którą trwałość i bezpie-

czeństwo jednego państwa regionu są nierozdzielnie związane ze stabilnością drugiego.

W warunkach narastających zagrożeń informacyjnych w Europie Środkowej i Wschodniej, a zwłaszcza na terytorium państw graniczących z obszarami podwyższonego ryzyka geopolitycznego, TVP Wilno pełni funkcję instytucji podnoszącej odporność informacyjną. Stacja dostarcza wiarygodnych treści, stanowi przeciwwagę rosyjskiej dezinformacji i wzmacnia kompetencje medialne odbiorców — zarówno wśród Polaków na Litwie, jak i wśród litewskiej opinii publicznej poszukującej rzetelnej wiedzy o Polsce, Litwie i regionie.

4.>>

Równocześnie TVP Wilno pełni rolę mostu kulturowego i komunikacyjnego, wspierając dialog międzykulturowy i międzypokoleniowy.

Stacja:

- umożliwia Polakom na Litwie pielęgnowanie tożsamości i kontaktu z kulturą polską;
- prezentuje Litwinom obraz współczesnej Polski wolnej od utrwalonych stereotypów;

- wzmacnia lokalne inicjatywy społeczne, edukacyjne i kulturalne;
- przyczynia się do zbliżenia społecznego i wzajemnego zrozumienia.

Tak rozumiana funkcja integracyjna jest unikalna w skali regionu i stanowi wartość, którą należy chronić.

W związku z powyższym apelujemy o: zachowanie TVP Wilno jako stabilnego i trwałego elementu krajobrazu medialnego, wspieranie jej dalszego rozwoju w duchu partnerstwa i odpowiedzialności za bezpieczeń-

stwo informacyjne, oraz wzmacnianie inicjatyw i projektów integrujących społeczności polską i litewską, zgodnie z ideami Jerzego Giedroycia i tradycją paryskiej „Kultury”.

Jesteśmy przekonani, że przyszłość relacji polsko-litewskich zależy nie tylko od działań politycznych, lecz także od istnienia instytucji podtrzymujących dialog, wzajemne zrozumienie i współpracę. TVP Wilno jest jedną z nich. ■

Prezes Zarządu
Prof. Alvydas Nikžentaitis

W rejonie wileńskim odbyło się spotkanie Wspólnoty Bujwidzkiej i „Kuriera Wileńskiego”

Wieczorem 3 grudnia w Bujwidzach, w filii Centralnej Biblioteki Rejonu Wileńskiego, odbyło się spotkanie przedstawicieli Wspólnoty Bujwidzkiej z przedstawicielami środowiska dziennikarskiego.

Spotkanie, które odbyło się z inicjatywy przewodniczącej Wspólnoty Bujwidz Danuty Korkus i radnego Henryka Subocza, zgromadziło wielu zainteresowanych. Redakcję gazety „Kurier Wileński” na wydarzeniu reprezentował Zygmunt Klonowski, prezes zarządu wydawnictwa. Spotkanie przeprowadziła dziennikarka Aleksandra Akińczo, korespondentka Polskiej Agencji Prasowej (PAP) na Litwie.

Licznie zgromadzeni członkowie wspólnoty wysłuchali historii założenia, funkcjonowania oraz

misji „Kuriera Wileńskiego”. Było bardzo dużo pytań o kulisy tworzenia i przetwarzania informacji, jej oddziaływania, o manipulację, dezinformację w mediach, a przede wszystkim o relacji pomiędzy mediami a władzą. Uczestników spotkania ciekawiły też kanały finansowania dziennika, kondycja na dzisiaj.

Ze swojej strony Zygmunt Klonowski opowiedział, jakie zmiany technologiczne oraz strukturalne zaszły w gazecie w ostatnich latach, podkreślił, że „Kurier Wileński”

jest dziś najbardziej innowacyjnym pismem na Litwie, już jako jedyny dziennik w kraju. W „KW” stosowane są niektóre rozwiązania, które jeszcze nie trafiły nawet do czołowych gazet w Polsce.

Ze strony redakcji podziękowaliśmy szczególnie gospodyni zgromadzenia, pani Marii Ludkevičienė, za poczęstunek i ciepłą atmosferę. Podkreśliliśmy, że wspólnoty mają wielkie znaczenie dla odrodzenia samorządności i tradycji na Litwie. ■

Redakcja

■ Społeczność Bujwidz była ciekawa medialnej „kuchni” Fot. Zygmunt Klonowski

„W kręgu ludzi jasnych serc” — nowe wydanie dla miłośników poezji

Po raz pierwszy w druku ukazał się zbiór wierszy wileńskiej poetki Jadwigi Bębnowskiej (1916–1994). Tomik poezji pt. „W kręgu ludzi jasnych serc” przygotowała do druku wileńska dziennikarka Krystyna Adamowicz (1938–2025).

Justyna Giedroń

Niestety, nie spełniło się jej marzenie zaprezentowania książki wileńskiej publiczności. Prezentacja tomiku miała miejsce równo miesiąc po odejściu Krystyny Adamowicz.

BARDZO KOCHAŁA WILNO

Wydanie zawiera również wspomnienia napisane przez Krystynę Adamowicz, Krystynę Dzierżyńską — prezeskę Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”, Łucję Brzozowską — wileńską dziennikarkę, Wandę Miłto — była redaktor redakcji podręczników w języku polskim, Barbarę Mintautienė (Przygodzką) — była redaktorkę audycji w języku polskim redakcji Litewskiego Radia.

„Dzisiejsi uczniowie nie znają twórczości Jadwigi Bębnowskiej. Tylko starsze pokolenie pamięta jej wiersze, które często kierowała do najmłodszych czytelników. Było to bardzo istotne, ponieważ nikt z ówczesnych poetów Wileńszczyzny piszących po polsku nie poświęcał swych wierszy dzieciom” — pisała autorka wydania.

Jadwiga Bębnowska bardzo kochała Wilno, któremu poświęciła niejedną strofę. Pani Krystyna nieraz mówiła, jak ważne jest dla niej przekazanie spuścizny literackiej poetki ziemi wileńskiej kolejnym pokoleniom.

PIERWSZE WERSZE WYDRUKOWANO W POLSKIEJ GAZECIE

Pierwsze wiersze Jadwigi Bębnowskiej ukazały się na łamach „Czerwonego Sztandaru”, jedynej w owych czasach polskiej gazety codziennej na Litwie. Poetka prowadziła w dzienniku rubrykę „Ku

Książkę „W kręgu ludzi jasnych serc” można nabyć w wileńskiej księgarni „Elephas”

pomocy szkolnej twórczości amatorskiej”. Cieszyła się ona ogromną popularnością, ponieważ w tamtych czasach nikt nie przygotowywał tego rodzaju materiałów. Pisała w latach 1956–1993. Ostatni swój wiersz poetka poświęciła ukochanemu Wilnu.

Pomysł wydania tomiku z poezją Jadwigi Bębnowskiej narodził się podczas jednego ze spotkań absolwentów legendarnej wileńskiej „Piątki”. Absolwentka szkoły, Irena Ignatowicz (z domu Piekarska), przekazała Krystynie Adamowicz, wieloletniej prezesce Towarzystwa „Zawsze Wierni »Piątce«”, plik wycinków z gazet i czasopism. Zawierały one wiersze poetki.

ROZNIKA URODZIN POETKI

Prezentacja tomiku poezji odbyła się 4 grudnia w Ambasadzie RP w Wilnie. Spotkanie zorganizowało Towarzystwo Projektów Edu-

kacyjnych przy współpracy ze Stowarzyszeniem Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna” oraz Towarzystwem „Zawsze Wierni »Piątce«”. Wiersze wileńskiej poetki rozbrzmiewały w wykonaniu aktorów Polskiego Teatru „Studio” w Wilnie.

1 stycznia 2026 r. przypada 110. rocznica urodzin wileńskiej poetki.

„To jest niezwykle symboliczne, że tomik poezji przyszykowany przez mamę ukazał się w przededniu tej daty” — mówiła podczas spotkania Agnieszka Skinder, córka Krystyny Adamowicz.

Wydawcą tomiku jest Towarzystwo Projektów Edukacyjnych. Wydanie zawiera zdjęcia wileńskich fotografów, Jerzego Karpowicza oraz Mariana Paluszkiewicza, jak też ilustracje Roberta Bluja.

Książkę „W kręgu ludzi jasnych serc” można nabyć w wileńskiej księgarni „Elephas” (Dom Kultury Polskiej, ul. Naugarduko 76).

Jadwiga Bębnowska urodziła się w Irkucku. W 1921 r. przyjechała z rodzicami do Wilna. Pracowała jako pielęgniarka w szpitalach wileńskich. Pierwsze jej wiersze ukazały w druku w 1956 r. na łamach „Czerwonego Sztandaru”. Oprócz wierszy własnych wiele tłumaczyła z języka litewskiego. Najchętniej pisała wiersze dla dzieci, które były drukowane w podręcznikach szkolnych, pismach polskojęzycznych a także w antologiach „Spod Wilii cichych fal” (1985), „Polska Poezja Wileńszczyzny” (1986), „Wigilia Słowa” (1988). Zmarła w Wilnie w wieku 78 lat. Przez ostatnie lata życia z powodu choroby była przykuta do łóżka. Pochowana jest na cmentarzu św. Piotra i Pawła.

Fot. Towarzystwo Projektów Edukacyjnych

Drugi etap renowacji wileńskiego Muzeum Adama Mickiewicza

W ub. roku Muzeum Adama Mickiewicza przy Uniwersytecie Wileńskim (ul. Bernardinų 11) zostało zamknięte z powodu remontu.

W 2025 r. rozpoczął się drugi etap renowacji, w ramach którego dokończony zostanie remont pomieszczeń muzealnych oraz dziedzińca. Po zakończeniu wszystkich prac zostanie otwarta ekspozycja muzealna. Otwarcie placówki dla zwiedzających planowane jest na koniec 2026 r.

WYKONANE PRACE

„Dzięki wspólnym wysiłkom Uniwersytetu Wileńskiego i Rzeczypospolitej Polskiej odnowiono fasadę i okiennice budynku, w którym mieści się muzeum, a także całkowicie wymieniono systemy ogrzewania, wodno-kanalizacyjne i inne instalacje. Wprowadzono nowoczesny system wentylacji, który pozwoli na adaptację unikatowej piwnicy muzeum do różnorodnych celów. Obecnie trwa remont dziedzińca muzealnego, starych bram, prace trwają wewnątrz budynku oraz na zewnątrz. Mamy nadzieję, że dzięki wspólnym wysiłkom wszystkie zaplanowane prace zakończą się sukcesem” — mówi Monika Ramonaitė, dyrektor Muzeum Wileńskiego.

MUZEUM DZIAŁA W TYM SAMYM MIEJSCU OD PONAD STU LAT

„Muzeum Adama Mickiewicza przy Uniwersytecie Wileńskim mieści się w miejscu szczególnym, w zabytkowym budynku wzniesionym na przełomie XVII-XVIII wieków. Muzeum zostało założone w 1911 r. przez Jana Konrada Obsta, działacza społecznego, historyka i wydawcę. Pomimo przeciwności losu muzeum przetrwało i działa w tym samym miejscu od ponad stu lat. Prezentuje ono osobowość, środowisko i twórczość Adama Mickiewicza. Bardzo ważne jest, aby muzeum nadal wspierało działania międzykulturowe o głębokich tradycjach i rozwijało

współpracę między państwami litewskim i polskim” — dodaje Monika Ramonaitė.

WYCIEZKI, WYSTAWA I KONTYNUACJA DŁUGOLETNIJ TRADYCJI

Do czasu otwarcia Muzeum Adama Mickiewicza placówka zaprasza na wycieczki organizowane przez muzeum oraz na wystawę „Adam Mickiewicz: z Wilna do Paryża” w kościele św. Janów. Pomimo remontu, muzeum co miesiąc kontynuuje długoletnią tradycję „Śród Literackich”. Podczas spotkań lite-

rackich przedstawiciele nauki, literatury i kultury litewskiej i polskiej prezentują swoje badania i publikacje na temat historii Wilna XIX w. oraz epoki romantyzmu.

Zespół muzeum prowadzi badania nad historią i kulturą XIX-wiecznego Wilna, gromadzi muzealia i materiały związane z Adamem Mickiewiczem i jego otoczeniem. Remont zapewni odpowiednie warunki do prezentacji tych eksponatów, stworzy nowoczesne i atrakcyjne wystawy dla zwiedzających, pozwoli na nawiązanie współpracy z innymi muzeami oraz na sprowadzenie z zagranicy unikatowych eksponatów związanych z życiem poety.

Remont jest finansowany ze środków Uniwersytetu Wileńskiego oraz budżetu Rzeczypospolitej Polskiej, przyznanego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP. Finansowanie i realizacja remontu odbywa się za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego. ■

Inf. Muzeum Adama Mickiewicza przy UW

Otwarcie Muzeum Adama Mickiewicza dla zwiedzających planowane jest na koniec 2026 r. **Fot. Marian Paluszkiwicz**

Równość płci na Litwie: coraz lepiej, ale wciąż jest nad czym pracować

Honorata Adamowicz

Europejski Indeks Równości Płci pokazuje, że Litwa robi postępy w finansach i polityce, ale wciąż pozostają wyzwania — od zdrowia starszych kobiet po podział obowiązków domowych.

— W tym roku zmieniono metodologię pomiaru wskaźników w Europejskim Indeksie Równości Płci. Dlatego nie możemy dokładnie porównać, co w największym stopniu wpłynęło na zmianę wyniku między rokiem ubiegłym a bieżącym — zauważa w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Miglė Kolinytė, starsza doradczyni w Grupie ds. Zapobiegania Dyskryminacji i Komunikacji Służby Kontrolera ds. Równych Możliwości w RL.

DOBRE W FINANSACH, GORZEJ W ZDROWIU

Litwa osiągnęła najlepsze wyniki w obszarze finansów — uzyskała 81,9 pkt i zajmuje szóste miejsce w UE. Autorzy indeksu wskazują, że wysoka ocena wynika z dobrej sytuacji ekonomicznej ludności i stosunkowo niewielkiej różnicy w emeryturach. Choć emerytury kobiet na Litwie są o 12 proc. niższe niż mężczyzn, obecnie jest to jedna z najmniejszych różnic w Europie.

Dobre wyniki Litwy w obszarze finansów pokazują, że różnice w dochodach oraz bezpieczeństwie ekonomicznym kobiet i mężczyzn są stosunkowo niewielkie. W tej dziedzinie mierzone są średnie miesięczne dochody, ryzyko ubóstwa i rozkład dochodów według płci oraz luka emerytalna. Na Litwie kobiety i mężczyźni mają podobny poziom dochodów i podobne szanse uniknięcia ubóstwa, dlatego ogólny wskaźnik jest tu wysoki.

Słabo jest natomiast w obszarze zdrowia — Litwa zajmuje w nim 24. miejsce. Kobiety na Litwie najmniej w całej UE pozytywnie oceniają swoje zdrowie — 45 proc., podczas gdy pozytywnie oceniających mężczyzn jest 55 proc.

— Na sytuację wpływa wiele złożonych przyczyn. Ze statystyk wynika, że w gorszej sytuacji zdrowotnej znajdują

Rośnie liczba kobiet w zarządach spółek giełdowych, co świadczy o zwiększającym się udziale kobiet w podejmowaniu strategicznych decyzji w sektorze prywatnym **Fot. Freepik**

się starsze kobiety. Mogłoby temu zaradzić zwiększenie liczby programów profilaktycznych oraz lepsza dostępność usług zdrowotnych i socjalnych, zwłaszcza w regionach — podkreśla Miglė Kolinytė.

CORAZ WIĘCEJ KOBIET NA KLUCZOWYCH STANOWISKACH

Autorzy Indeksu Równości Płci wskazują, że w ciągu ostatnich pięciu lat Litwa odnotowała największe postępy w obszarze władzy i wpływów decyzyjnych. Coraz więcej kobiet obejmuje wysokie stanowiska zarówno w Sejmie, jak i w innych organach władzy państwowej, takich jak ministerstwa czy agencje rządowe. Równocześnie rośnie liczba kobiet w zarządach spółek giełdowych, co świadczy o zwiększającym się udziale kobiet w podejmowaniu strategicznych decyzji w sektorze prywatnym.

Oczekuje się, że te pozytywne zmiany będą się nasilać dzięki niedawno wprowadzonej unijnej dyrektywie dotyczącej równowagi płci w zarządach spółek. Dyrektywa nakłada na duże przedsiębiorstwa obowiązek dążenia do zrównoważonej reprezentacji kobiet i mężczyzn w organach zarządczych. W praktyce oznacza to, że

firmy muszą wprowadzać konkretne strategie i plany, które zapewnią, że w zarządach nie dominuje jedna płeć, a decyzje biznesowe będą uwzględniały różnorodne perspektywy.

Dzięki tym zmianom przewiduje się nie tylko większą obecność kobiet na kluczowych stanowiskach, ale także poprawę kultury organizacyjnej i lepsze wykorzystanie talentów w całym kraju.

— Obszary, w których postęp jest naprawdę powolny, to segregacja zawodowa (mężczyźni dominują w naukach ścisłych, kobiety w humanistycznych i społecznych), podział obowiązków domowych i opiekuńczych oraz luka płacowa. Pozycja Litwy w rankingu UE zależy w dużej mierze od konkretnego obszaru. Nasza ogólna ocena to 14. miejsce wśród wszystkich krajów UE — innymi słowy, plasujemy się pośrodku. W zależności od kategorii możemy znajdować się zarówno w czołówce (np. pod względem uczestnictwa kobiet i mężczyzn na rynku pracy zajmujemy drugie miejsce w UE), jak i na końcu (np. w samoocenie stanu zdrowia jesteśmy na trzecim miejscu od końca) — podkreśla Miglė Kolinytė. ■

Coraz młodsze dzieci sięgają po e-papierosy i leki uspokajające

Honorata Adamowicz

Aż 31 proc. litewskich uczniów po raz pierwszy sięgnęło po e-papierosy jeszcze przed 13. rokiem życia — wynika z najnowszej międzynarodowej ankiety ESPAD, zaprezentowanej przez Departament Kontroli Narkotyków, Tytoniu i Alkoholu (NTAKD) oraz naukowców Uniwersytetu Kłajpedzkiego.

Dane pokazują, że Litwa wyróżnia się nie tylko wyjątkowo wczesnym kontaktem młodzieży z e-papierosami, lecz także najwyższym w Europie odsetkiem używania bez recepty leków uspokajających i nasennych.

CORAZ WIĘCEJ ZATRUĆ WŚRÓD NIEPEŁNOLETNICH

„Z powodu zatruć narkotykami i substancjami psychotropowymi osoby niepełnoletnie (do 18 lat) w 2024 r. zwróciły się do placówek ochrony zdrowia 203 razy. Przypadki zatruć wśród niepełnoletnich stanowiły 31,9 proc. wszystkich zarejestrowanych zatruć narkotykami i substancjami psychotropowymi (w 2023 r. — 34,5 proc.). W 2024 r. ogólna liczba osób wyniosła 160, z czego 97 stanowili chłopcy, a 63 dziewczęta. W latach 2015-2021 liczba zatruć wśród niepełnoletnich była zmienna, jednak od 2021 r. obserwuje się wyraźny wzrost zarówno liczby przypadków, jak i liczby osób (w 2021 r. — 96 przypadków, 74 osoby). W 2024 r. najczęstsze zatrucia wśród niepełnoletnich były związane z konopiami (107 przypadków). Dość często odnotowywano także zatrucia innymi i nieokreślonymi narkotykami (51 przypadków), psychodysleptykami (18 przypadków) oraz narkotykami syntetycznymi (11 przypadków)” — poinformowano „Kurier Wileński” w NTAKD.

E-PAPIEROSY WŚRÓD NASTOLATKÓW

Według danych krajowych z 2024 r. niemal co trzeci uczeń próbował

e-papierosów przed ukończeniem 13 lat. Autorzy raportu podkreślają, że jest to jeden z najwyższych wskaźników w całej Europie. Badanie wykazało, że e-papierosy choć raz stosowało 55,3 proc. 15-16-latków, podczas gdy średnia unijna wynosi 44 proc.

Raport wskazuje jednak również pozytywne tendencje: spada liczba uczniów używających konopi, epizody ciężkiego upijania się zdarzają się na Litwie niemal dwukrotnie rzadziej niż średnio w Europie. Marihuanę przynajmniej raz w życiu stosowało 11,6 proc. badanych (średnia UE — 12 proc.). W przypadku alkoholu Litwa zbliża się do poziomu europejskiego, choć dziewczęta zaczynają pić wcześniej niż chłopcy.

PROFILAKTYKA W SZKOŁACH

„Profilaktyka uzależnień wśród dzieci i młodzieży skupia się na zapobieganiu nałogom i zwiększaniu świadomości w zakresie unikania substancji psychoaktywnych. Najskuteczniejsze są działania prowadzone w szkołach, gdzie uczniowie uczą się o ryzyku używania narkotyków, rozwijają umie-

jętności społeczne i emocjonalne oraz odporność na presję rówieśników. Wdrażane są akredytowane, naukowo opracowane programy profilaktyczne, a lokalne biura zdrowia publicznego uzupełniają je zajęciami edukacyjnymi, szkoleniami dla rodziców i obozami, docierając również do szerszej społeczności” — poinformowano nas w komunikacie NTAKD.

DOBROSTAN PSYCHICZNY PONIŻEJ ŚREDNIEJ EUROPEJSKIEJ

Najbardziej alarmująca pozostaje skala stosowania leków psychotropowych bez konsultacji lekarskiej. Dane pokazują, że 29 proc. uczniów używało kiedykolwiek receptowych środków nasennych lub uspokajających bez przepisu lekarza, co jest najwyższym wynikiem spośród wszystkich badanych państw.

Indeks dobrostanu psychicznego WHO-5 na Litwie wynosi 50 proc., czyli wyraźnie mniej niż średnia europejska na poziomie 59 proc. Eksperci wskazują, że pogarszający się dobrostan młodzieży może być powiązany z częstszym sięganiem po substancje psychoaktywne. ■

Litwa wyróżnia się najwyższym w Europie odsetkiem używania przez młodzież bez recepty leków uspokajających i nasennych **Fot. Freepik**

SONDAŻ Coraz mniej osób preferuje gotówkę

W ciągu roku zmniejszyła się liczba mieszkańców preferujących gotówkę, podczas gdy ponad połowa (52 proc.) najczęściej płaci kartami płatniczymi, a jedna czwarta — urządzeniami mobilnymi, wynika z najnowsze badania. Ankieta przeprowadzona przez firmę badawczą Berent Research Baltic na zlecenie Banku Litwy (LB) pokazuje, że odsetek mieszkańców, którzy najczęściej płacą gotówką, spadł w ciągu roku z 37 proc. do 24 proc. „Obserwujemy rosnącą otwartość na nowe możliwości płatnicze i zainteresowanie innowacjami cyfrowymi” — stwierdził członek zarządu LB Evaldas Ruzgys. Średnia kwota wypłacana w gotówce w ciągu miesiąca wyniosła w tym roku 351 euro (w 2024 r. — 285 euro), a większość osób wypłaca z konta do 550 euro miesięcznie.

USA Trump gospodarzem ceremonii wręczenia nagród w dziedzinie sztuki

Prezydent Stanów Zjednoczonych Donald Trump w niedzielę 7 grudnia zajął centralne miejsce jako gospodarz ceremonii wręczenia nagród Centrum Kennedy’ego i pochwalił wybranych artystów oraz zdecydowaną reorganizację tej słynnej instytucji artystycznej, którą sam zainicjował. Nagrody Centrum Kennedy’ego podkreślają prestiż w dziedzinie sztuki, a wśród tegorocznych laureatów znaleźli się: aktor Sylvester Stallone, piosenkarz country George Strait, legenda disco Gloria Gaynor oraz zespół rockowy KISS. „Každy z tych nagrodzonych ma historię sukcesu i triumfu, która mogła się wydarzyć tylko w Stanach Zjednoczonych” — powiedział Trump przed audytorium.

OPIEKA ZDROWOTNA Prezydent podpisał ważną ustawę

W zeszłym tygodniu prezydent Gitanas Nausėda podpisał poprawki przyjęte pod koniec listopada przez Sejm, które zabraniają placówkom medycznym pobierania od pacjentów dodatkowych opłat za usługi zdrowotne finansowane przez państwo, jednak zezwala się na stosowanie dodatkowych opłat za droższe środki i tzw. komfort. „Prezydent podpisał” — poinformował w poniedziałek przedstawiciel głowy państwa Ridas Jasiulionis. Zgodnie z poprawkami od maja przyszłego roku placówki medyczne nie będą mogły pobierać od pacjentów dodatkowych opłat za usługi opieki zdrowotnej finansowane przez państwo. „Opieka zdrowotna gwarantowana przez państwo (bezpłatna) w podmiotach działających w ramach LNSS (Litewskiego Narodowego Systemu Opieki Zdrowotnej) jest świadczona bezpłatnie, za te usługi opieki zdrowotnej nie można żądać dodatkowej opłaty” — stwierdzono w zmianie.

ZATRUDNIENIE Oficjalne bezrobocie wzrosło do 8,5 proc.

Zarejestrowane bezrobocie w Litwie wzrosło w listopadzie o 0,3 proc. do 8,5 proc. — podaje Służba Zatrudnienia. Na dzień 1 grudnia w kraju zarejestrowanych było 154,5 tys. osób poszukujących pracy — o 4,7 tys. więcej niż miesiąc wcześniej. „Listopad przyniósł typowe zmiany końcoworoczne. Rynek pracy naturalnie zwalnia tempo, maleje zarówno poszukiwanie

pracowników, jak i zatrudnienie. Jednak zmiany te mają charakter sezonowy — takie same wahania powtarzają się co roku” — poinformowała Jurgita Zembytė, kierowniczka działu monitoringu i analiz służby. Bezrobocie wśród mężczyzn wzrosło do 8,2 proc., a wśród kobiet — do 8,8 proc. Bezrobocie wśród młodzieży nieznacznie spadło i wyniosło 6,7 proc., ale wśród osób powyżej 50. roku życia wzrosło do 10 proc. W ub. miesiącu pracodawcy zarejestrowali 10 tys. wolnych miejsc pracy — o 29 proc. mniej niż w październiku, a poszukiwanych pracowników było mniej prawie we wszystkich sektorach.

ŚWIĘTA W tym roku sprzedaje się więcej choinek

Wraz z nadejściem sezonu świątecznego zarówno mali, jak i duzi sprzedawcy odnotowują w tym roku wzrost sprzedaży choinek. Według nich nadal popularniejsze są choinki naturalne, choć kupowane są również drogie choinki sztuczne. Paweł Jermakow, szef firmy Mammaflora zajmującej się sprzedażą roślin ozdobnych, powiedział agencji BNS, że w tym roku sprzedaż choinek jest o ok. 15-20 proc. większa niż rok temu. Zauważył, że ludzie wydają średnio ok. 40 euro na choinkę i najczęściej kupują drzewka w doniczkach. „Najpopularniejsze są u nas naturalne choinki w doniczkach, ponieważ ludziom jest nieco wygodniej ustawić choinkę w doniczce, gdyż nie trzeba martwić się o dodatkowy stojak. Ponadto pozostaje możliwość zasadzenia po świętach, jeśli dobrze przetrwa okres świąteczny” — powiedział szef firmy. Według niego, w tym roku wzrosła liczba zamówień przedświątecznych, kiedy to choinkę zamawia się już w listopadzie.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. Valentina Gudienė, ELTA
alicia.klonowska@kurierwilenski.lt

„Casting na człowieka”: wyjątkowa premiera autorskiego spektaklu w wileńskim DKP

30 listopada w Domu Kultury Polskiej w Wilnie odbyła się długo wyczekiwana premiera autorskiego spektaklu „Casting na człowieka”. Publiczność, która wypełniła salę po brzegi, została zaproszona do świata pytań o sens człowieczeństwa, o nasze słabości, pragnienia i nieustanne poszukiwanie ideału, który być może... nie istnieje.

Spektakl jest efektem wielomiesięcznej pracy uczestników Akademii Teatralnej Sol Oriens, prowadzonej pod opieką reżyserki Bożeny Sosnowskiej. Każda scena wyrastała z osobistych tekstów, emocji i doświadczeń twórców, którzy podczas warsztatów zanurzali się w refleksji nad naturą człowieka.

Praca nad scenariuszem była procesem głębokiej introspekcji — od wspomnień z dzieciństwa, przez analizę współczesnej tożsamości, aż po próbę zdefiniowania tego, co w nas najbardziej kruche, ale i najpiękniejsze.

Laboratorium człowieka. W centrum opowieści stoi Naukowiec — rozdarty między pragnieniem stworzenia idealnej istoty a własną potrzebą zrozumienia samego siebie. W jego towarzystwie nieustannie obecna, choć często niedostrzegana, jest córka Lilit — symbol relacji, którą łatwo zaniedbać w pogoni za doskonałością. Świat pełen ekranów, kodów i laboratoryjnego chłodu staje się tu metaforą współczesności, w której emocje próbujemy zamknąć w algorytmach. Jednak wraz z kolejnymi eksperymentami bohater odkrywa, że prawdziwe człowieczeństwo nie tkwi w perfekcji, lecz w zdolności kochania i przeżywania — również tego, co trudne i nieidealne.

Kulminacyjny „taniec duszy” poruszył widownię do łez — to moment, w którym nauka ustępuje miejsca sercu, a scena staje się przestrzenią czystej, autentycznej ekspresji.

W powstanie spektaklu zaangażowanych było wielu artystów i pedagogów: Bartosz Połński — prowadze-

Spektakl został przyjęty z ogromnym entuzjazmem, a finał nagrodzono długimi brawami **Fot. organizatorzy**

nie warsztatów pisarskich; Tomasz Matuiza — praca nad tematami pamięci i dzieciństwa; Oskar Wyganowski — improwizacja i otwieranie ekspresji ruchowej; Gabriela Paulina Ždanovičiūtė — emisja głosu i przygotowanie piosenki; Ernest Tylingo — kompozycja muzyki i warsztaty muzyczne; Aliloizy Dubicki — muzyka do spektaklu; Ewa Baliul i Justyna Moisejenko — koncepcja kostiumów i charakteryzacji, tworząca wizualny język spektaklu.

Ten wielowarstwowy proces twórczy zaowocował inscenizacją, w której słowo, ruch, dźwięk i obraz tworzą spójną, emocjonalną całość.

Obsada, która poruszyła widownię: Naukowiec — Patryk Babicz; Lilit — Kamila Barszkutyte; Eris — Marta Jurewicz; Diana Wielkie Serce — Diana Purkina; A.D.A.M — Sebastian Urbanowicz; Grzeczny Pudelek — Paulina Sewruk; Pamela — Gabriela Selezniowa; Ewa — Ewa Zakrzewska.

Każdy z wykonawców wniósł do swojej roli nie tylko talent, ale także autentyczność i osobiste doświadczenie. Widownia wielokrotnie nagradzała ich gromkimi brawami.

Spektakl został przyjęty z ogromnym entuzjazmem, a finał nagrodzono długimi brawami. Do-

datkowym, ciepło odebrany elementem była niespodzianka przygotowana przez twórców — na każdym miejscu widza czekała zabawka, będąca symbolicznym nawiązaniem do motywów dzieciństwa i wrażliwości obecnych w spektaklu.

Rekwizyty te, rozmieszczone na krzesłach przed rozpoczęciem przedstawienia, okazały się miłym i zaskakującym gestem. Widzowie mogli zabrać je ze sobą do domu, dzięki czemu pamiątka ze spektaklu stała się także osobistym, symbolicznym drobiazgiem — śladem emocji, z którymi opuszczali teatr.

Spektakl został zrealizowany w ramach zadania „Dofinansowane w ramach sprawowania opieki Senatu RP nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 r.”.

Premiera „Castingu na człowieka” udowodniła, że teatr — nawet w minimalistycznej formie — może wywołać wielkie emocje i prowokować do refleksji nad tym, kim jesteśmy i kim próbujemy się stać. Sol Oriens stworzyło dzieło, które pozostaje w widzu na długo po opuszczeniu sali. Do zobaczenia na kolejnych spektaklach! ■

Ewa Zakrzewska,
aktorka Sol Oriens

Plebiscyt „Polak Roku 2025”.

Rozmowa z Władysławem Kondratowiczem

„W relacjach z Polską na pewno moja narodowość odgrywa ważną rolę” — mówi minister spraw wewnętrznych Władysław Kondratowicz, który znalazł się w finałowej dziesiątce Plebiscytu Czytelników „Kuriera Wileńskiego” — „Polak Roku 2025”.

Antoni Radczenko: Czy nominacja do tytułu „Polak Roku” była dla Pana zaskoczeniem?

Władysław Kondratowicz: To było dla mnie absolutne zaskoczenie. Nie spodziewałem się nominacji — również dlatego, że politycy rzadko pojawiają się w tym plebiscycie. Tym bardziej było mi bardzo miło. Nie wiem, kto mnie zgłosił ani jakie miał intencje, ale widocznie moja działalność została zauważona.

Od roku pełni Pan funkcję ministra spraw wewnętrznych. Co udało się w tym czasie zrobić?

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ma swoją specyfikę — działamy na wielu polach i praktycznie bez przerwy mamy do czynienia z różnego rodzaju kryzysami czy sytuacjami ekstremalnymi. Musimy nie tylko reagować na problemy, lecz także być przygotowani na nowe. Tempo pracy jest naprawdę zawrotne. Jeśli spojrzeć ogólnie, to uważam, że udało się osiągnąć wiele. Wśród naszych najważniejszych działań legislacyjnych wymienilibym zmianę statutu funkcjonariuszy, poprawę ich gwarancji socjalnych oraz zwiększenie wynagrodzeń. Dziś rząd zaaprobował także nasz pomysł dotyczący tzw. dodatku lojalnościowego — otrzymają go funkcjonariusze z 25-letnim stażem. Mam nadzieję, że Sejm poprze tę inicjatywę. To ważne, bo doświadczeni funkcjonariusze nie będą tak szybko przechodzili na emeryturę, lecz nadal pracowali dla kraju. Dużo zrobiliśmy również w kwestii opanowania nielegalnej migracji. Uważam, że nowe rozwiązania dotyczące monitoringu granicy pozwolą ograniczyć ten proceder niemal do zera. Nie twierdzę, że to wyłącznie moja zasługa, ale ogólnie nasza polityka migracyjna uległa poprawie. Zmniejszyliśmy biurokrację. Pra-

Władysław Kondratowicz, szef MSW RL i Grzegorz Marek Poznański, chargé d'affaires RP w Wilnie

Mam bardzo dobry kontakt z polskim MSW — zarówno z obecnym ministrem Marcinem Kierwińskim, jak i z jego poprzednikiem Tomaszem Siemoniakiem. Łączą nas naprawdę przyjacielskie relacje. Jesteśmy w stałym kontakcie, często rozmawiamy i się konsultujemy. Moja narodowość z pewnością odgrywa tu pewną rolę.

codawcy sygnalizowali, że bardzo trudno jest ściągać pracowników w zawodach, których na Litwie brakuje — udało się usunąć najbardziej problematyczne bariery. Przygotowaliśmy też obszerny pakiet nowelizacji ustawy o samorządzie terytorialnym. Między innymi doprecyzowaliśmy zasady pracy sołtysów, którzy dotąd nie zawsze byli postrzegani jako

równoprawny element struktury samorządowej.

W ostatnich miesiącach o Ministerstwie Spraw Wewnętrznych najczęściej mówi się w kontekście balonów meteorologicznych z Białorusi. Kiedy ten problem może zostać rozwiązany?

Robimy dużo, by sobie z tym poradzić. Trzeba pamiętać, że balony są wypuszczane z terytorium Białorusi, więc nasze pole działania jest ograniczone — wszystko zależy od dobrej woli strony białoruskiej, której ewidentnie brakuje. Dlatego koncentrujemy się na działaniach na naszym terytorium. Jednym z głównych kierunków jest zwalczanie grup przestępczych odpowiedzialnych za przemyt. Przygotowaliśmy też odpowiednie poprawki dotyczące walki z przemytem drogą powietrzną. To bardzo niebezpieczne zjawisko — taki balon może spowodować poważny wypadek.

12.>>

Jesteśmy krajem demokratycznym, więc pewnych rzeczy nie da się przeprowadzić szybko, bo obowiązują określone procedury. Chciałbym podziękować mieszkańcom, którzy informują służby o zauważonych balonach. Jestem przekonany, że wspólnie z obywatelami i służbami uda się zatrzymać ten proces. A jeśli mimo wprowadzenia wszystkich zmian balony nadal będą naruszać naszą przestrzeń powietrzną, będzie to kolejne potwierdzenie, że mamy do czynienia z atakiem hybrydowym wymierzonym w Litwę i Unię Europejską.

Z podobnymi problemami mierzy się Polska. Jak układa się współpraca z polskim ministrem spraw wewnętrznych? Czy narodowość Pana pomaga w tych kontaktach?

Mam bardzo dobry kontakt z polskim MSW — zarówno z obecnym ministrem Marcinem Kierwińskim, jak i z jego poprzednikiem Tomaszem Siemoniakiem. Łączą nas naprawdę przyjacielskie relacje. Jesteśmy w stałym kontakcie, często rozmawiamy i się konsultujemy. Moja narodowość z pewnością odgrywa tu pewną rolę. Znajomość języka polskiego pomaga nie tylko w relacjach z Polską, lecz także w polityce europejskiej. Przygotowujemy się teraz do prezydencji Litwy w UE w 2027 r. — umiejętność posługiwania się przynajmniej trzema językami ogromnie ułatwia pra-

cę. Bycie Polakiem sprawia też, że automatycznie interesuję się polskimi sprawami. Jeśli mogę zgłębić jakiś temat, łatwiej mi zrozumieć decyzje podejmowane przez polski rząd — tak było np. wtedy, gdy Polska wprowadziła kontrole na granicy z Litwą.

Wiem, że jest Pan na studiach doktoranckich. Jak udaje się je pogodzić z pracą ministra?

Niestety obecnie jestem na urlopie akademickim. Praca ministra, a zwłaszcza ministra spraw wewnętrznych, jest bardzo czasochłonna. Mam jednak nadzieję, że w przyszłym roku uda mi się wrócić na studia.

Wspomnił Pan, że praca ministra jest bardzo absorbująca. Czy zostaje czas na hobby lub odpoczynek?

Praktycznie nie. Praca ministra nie tylko pochłania bardzo dużo czasu, ale wiąże się również z ogromną odpowiedzialnością, a obecny okres jest wyjątkowo napięty. Mimo nawału obowiązków oczywiście trzeba znaleźć chwilę dla siebie — na relaks i regenerację. Zawsze ma się nadzieję, że jutro będzie spokojniej, ale na razie takich dni praktycznie nie było. ■

**Rozmawiał Antoni Radczenko
Fot. Marian Paluszkiwicz**

MRF MEDIU
REMIMO
FONDAS

Praca ministra nie tylko pochłania bardzo dużo czasu, ale wiąże się również z ogromną odpowiedzialnością, a obecny okres jest wyjątkowo napięty — przyznaje Władysław Kondratowicz

Ogólnokrajowa sieć defibrylatorów AED

Ministerstwo Ochrony Zdrowia chce wprowadzić ogólnokrajową sieć publicznie dostępnych defibrylatorów AED. Zmiany w ustawie mogą pomóc uratować nawet 2,8 tys. osób rocznie. Ministerstwo przygotowało projekt nowelizacji ustawy, zakładający obowiązkowe instalowanie automatycznych defibrylatorów zewnętrznych (AED) w miejscach publicznych na terenie całego kraju. Celem jest szybka pomoc w przypadkach nagłego zatrzymania krążenia — jednej z najczęstszych przyczyn zgonów na Litwie.

„Każda minuta, w której serce człowieka przestaje bić, decyduje o jego życiu. Szybka defibrylacja jest najskuteczniejszym środkiem resuscytacyjnym, a publicznie dostępne defibrylatory są pomostem między stanem krytycznym a profesjonalną pomocą medyczną. Stworzenie gęstej i łatwo dostępnej sieci AED jest naszym obowiązkiem i koniecznością, aby ratować życie” — mówi Laimutė Vaidelienė, wiceminister zdrowia. Według danych Ministerstwa, poza szpitalami każdego roku dochodzi do 3-4 tys. zgonów z powodu nagłego zatrzymania akcji serca. Jeśli defibrylacja nastąpi w ciągu 3-5 minut, przeżywalność sięga 70 proc. Tymczasem średni czas przyjazdu karetki wynosi na Litwie 9-10 minut, co czyni dostępność AED kluczowym elementem ratowania życia. Obecnie brakuje jednolitej sieci AED. Większość z 1069 znanych urządzeń zainstalowano z inicjatywy prywatnej i często są one dostępne jedynie w godzinach pracy. Planowana nowelizacja wprowadza obowiązek wyposażenia w AED m.in. placówek ochrony zdrowia, szkół, aptek, dworców, lotnisk, środków transportu publicznego, centrów handlowych, klubów sportowych oraz miejsc organizacji imprez masowych. Zgodnie z szacunkami, w kraju powinno działać ok. 10 tys. defibrylatorów. Brakuje ok. 9,4 tys. urządzeń, które mają zostać zakupione przez odpowiednie instytucje i przedsiębiorstwa.

Opr. J.B. na podst. SAM

Plebiscyt „Polak Roku 2025”. Rozmowa z Agnieszką Skinder

„Ta nominacja jest dla mnie szczególnie droga także dlatego, że organizatorem plebiscytu jest »Kurier Wileński«. Moja Mama poświęciła tej redakcji całe swoje zawodowe życie” — mówi Agnieszka Skinder, kandydatka do tytułu „Polak Roku 2025” w Plebiscycie Czytelników „Kuriera Wileńskiego”

Justyna Giedrojć: Jak odebrała Pani nominację do tytułu Polaka Roku?

Agnieszka Skinder: Była dla mnie ogromnym zaskoczeniem. Szczerze uważam, że w naszym polskim środowisku jest wiele osób o znacznie większych zasługach niż moje. Tym bardziej dziękuję za to, że ktoś dostrzegł moją działalność artystyczną czy społeczną. Ta nominacja jest dla mnie szczególnie droga także dlatego, że organizatorem plebiscytu jest „Kurier Wileński”. Moja Mama (śp. Krystyna Adamowicz – od red.) poświęciła tej redakcji całe swoje zawodowe życie — najpierw w „Czerwonym Sztandarze”, a później w „Kurierze”. Sama od dziecka dorastałam w otoczeniu tego środowiska, dlatego traktuję to wyróżnienie również jako piękny ukłon w stronę Jej pamięci.

Znamy Panią przede wszystkim jako wieloletnią chórzystkę oraz konferansjerkę Polskiego Zespołu Artystycznego „Wilii”. Czym się zajmuje Pani zawodowo?

Na co dzień pracuję w marketingu — w dużej spółce ubezpieczeniowej. Równolegle rozwijam swoją działalność medialną: w wielokulturowej telewizji BMTV prowadzę programy o kulturze i losach Polaków na Litwie, a od czasu do czasu publikuję artykuły w „Kurierze Wileńskim”. Często przenoszę tematy poruszane w moich audycjach na papier, by mogły dotrzeć także do czytelników prasy.

Podobno postanowiła Pani odejść z „Wilii”. To była trudna decyzja?

Bardzo trudna. Do „Wilii” trafiłam w 1991 r., jeszcze jako uczennica Gimnazjum im. Adama Mickiewicza. W między-

„Wilii” była dla mnie czymś znacznie większym niż zespołem: była szkołą życia — przyjaźni, sceny, pracy zespołowej i polskości — zauważa Agnieszka Skinder Fot. arch. wł. „Wilii”, stopklatka, opr.red.

Żyję bardzo intensywnie, więc chcę przede wszystkim dbać o równowagę, zdrowie i ludzi, którzy są obok mnie. Jeśli chodzi o pracę dziennikarską — chciałabym nadal tworzyć programy, dokumentować ludzi i ich historie, bo czuję, że to ma sens.

czasie miałam, co prawda, kilkuletnią przerwę, ale łącznie spędziłam w zespole ponad trzy dekady — jako chórzystka i przez ponad 20 lat jako konferansjerka. „Wilii” była dla mnie czymś znacznie większym niż zespołem: była szkołą życia — przyjaźni, sceny, pracy zespołowej i polskości.

Odchodzę jednak w momencie pięknym, kiedy zespół znajduje się w doskonałej formie. Towarzyszą mi w tym moje serdeczne

przyjaciółki, solistki: Małgorzata Nausewicz i Krystyna Malinowska.

Chciałabym przy tej okazji podkreślić ogromną rolę dzisiejszego kierownictwa „Wilii”. Marzena Suchocka — choreografka zespołu — mimo trudów, jakie na nią spadły, wciąż aktywnie wspiera „Wilię”. Jej poświęcenie i praca zostały zasłużenie docenione rok temu, kiedy otrzymała tytuł Polki Roku 2024. W gronie tegorocznych nominowanych do tytułu „Polak Roku” znalazła się Renata Brasel — kierownik artystyczna zespołu, osoba niezwykle zasłużona dla kultury polskiej na Litwie. Pracowita, charyzmatyczna, oddana, prowadząca zespół z profesjonalizmem i ogromnym sercem. Człowiek-orkiestra. Szczerze uważam, że to właśnie ona najbardziej zasługuje na zwycięstwo w tym plebiscycie.

14.>>

„Wilia” to również tradycja rodzinna. Moja Mama śpiewała w zespole jeszcze pod koniec lat 50. i na początku 60., później ja, a dziś występuje w „Wili” również moja córka, przez pewien czas w zespole śpiewała też moja siostrzenica. Córka studiuje w Warszawie i nie może być na każdej próbie, ale zawsze przyjeżdża na najważniejsze koncerty. Wierzę, że ta piękna tradycja będzie nadal trwała.

W telewizji BMTV prowadzi Pani program „Dialogi Wileńskie”. Co najbardziej fascynuje w pracy telewizyjnej?

Zdecydowanie — ludzie i ich historie. Wybieram tematy, które interesują mnie samą, dlatego każda rozmowa jest dla mnie fascynująca i osobista. W ostatnich miesiącach dużo miejsca poświęciłam „Wili” i bardzo się cieszę, że te programy zostały tak ciepło przyjęte. Czasem żałuję, że nie dało się zaprosić wszystkich zasłużonych osób... Niestety media mają swoje ograniczenia. Praca w telewizji daje mi emocje bardzo podobne do sceny — bezpośredni kontakt z drugim człowiekiem, z widzem, z jego reakcjami.

Jakie ma Pani pasje w życiu?

Śpiew, działalność w zespole zawsze były moją pasją. Ale kocham też długie spacerowanie, podróże, spotkania z przyjaciółmi, kino i książki. Lubię się rozwijać i uczyć — ukończyłam kurs przewodnika po Wilnie i od czasu do czasu oprowadzam grupy turystów. Bardzo kocham nasze miasto i czerpię ogromną radość z dzielenia się jego historią. Niedawno ukończyłam również studia katechetyczno-teologiczne na Uniwersytecie Białostockim. Poznawanie nowych obszarów wiedzy to coś, co naprawdę mnie pasjonuje.

Plany na najbliższą przyszłość?

Jest takie przysłowie, że: „Człowiek planuje, Pan Bóg się śmieje”. W mojej pracy korporacyjnej w najbliższym czasie szykują się duże zmiany związane z przejęciem firmy przez nowego właściciela. To otwiera nowe możliwości, ale też niepewność.

Prywatnie — nie wybiegam daleko w przyszłość. Żyję bardzo intensywnie, więc chcę przede wszystkim

Agnieszka Skinder z córką Ewą, chórzystką „Wili” Fot. arch. wł. Agnieszki Skinder, opr.red.

Na co dzień pracuję w marketingu — w dużej spółce ubezpieczeniowej. Równolegle rozwijam swoją działalność medialną: w wielokulturowej telewizji BMTV prowadzę programy o kulturze i losach Polaków na Litwie, a od czasu do czasu publikuję artykuły w „Kurierze Wileńskim”.

dbać o równowagę, zdrowie i ludzi, którzy są obok mnie. Jeśli chodzi o pracę dziennikarską — chciałabym nadal tworzyć programy, dokumen-

tować ludzi i ich historie, bo czuję, że to ma sens.

Zbliżają się Święta Bożego Narodzenia i Nowy Rok. Czego życzyłyby Pani sobie, swoim bliskim, naszym Czytelnikom?

Przede wszystkim — pokoju. Tego światowego i tego w sercu. Życzę, abyśmy mieli czas dla tych, których kochamy i aby nie brakowało nam takich ludzi obok. Życzę zdrowia, wdzięczności i pięknych niespodzianek od życia. Niech każdy z nas w nowym roku odnajdzie swoją nową radość. ■

Rozmawiała Justyna Giedroń

MRF MEDIU
REMIMO
FONDAS

W wielokulturowej telewizji BM TV Agnieszka Skinder prowadzi programy o kulturze i losach Polaków na Litwie Fot. BM TV, stopklatka, opr.red.

Droga wiary i cudów: opowieść o św. Szarbela

W trakcie swej podróży apostołskiej do Libanu papież Leon XIV niedawno odwiedził klasztor św. Marouna w Annaja.

Honorata Adamowicz

W miejscu spoczynku św. Szarbela modlił się przy jego relikwiach. Św. Szarbel, jak w rozmowie z „KW” zauważa ks. Tadeusz Jasiński, jest dziś czczony nie tylko w Libanie, ale i w naszym kościele Ducha Świętego, gdzie z dumą przechowujemy jego relikwie.

CUDA ŚW. SZARBELA

— Św. Szarbel jest niesamowitym świętym, biorąc pod uwagę różne cuda, które działy się w zasadzie po jego śmierci. Chociaż jeszcze za życia miały miejsce cudowne wydarzenia, np. uzdrowienie po jego modlitwie psychicznie chorego chłopca, który miał 15 czy 16 lat. Po modlitwie św. Szarbela chłopak od razu został uzdrowiony, jeszcze kiedy święty był tu na Ziemi. Cuda nasiliły się po jego śmierci. Nad miejscem jego zgonu przez kilkadziesiąt dni unosiła się poświata wokół miejsca, gdzie jego ciało zostało pogrzebane. Ludzie zaraz po jego śmierci przychodzili modlić się przy jego grobie i wówczas zaczęły mieć miejsce liczne, piękne, cudowne uzdrowienia — opowiada „Kurierowi Wileńskiemu” ks. Tadeusz Jasiński, rezydent parafii pw. św. Piotra i Pawła w Wilnie.

Jak zaznacza duchowny, jednym z niezwykłych cudów było to, że św. Szarbel, który zmarł pod koniec XIX w., nie pozostawił żadnych zdjęć, ponieważ w tamtych czasach fotografia nie była jeszcze rozpowszechniona. Kiedy jednak grupa kleryków przybyła i modliła się przy jego grobie, a potem przy klasztorze zrobiła zdjęcie, ze zdziwieniem zauważono, że znajduje się na nim osoba, która nie mogła być tam obecna. Ci, którzy znali św. Szarbela, rozpoznali właśnie jego — można powiedzieć, że

Św. Szarbel jest niesamowitym świętym, biorąc pod uwagę różne cuda, które działy się w zasadzie po jego śmierci — opowiada ks. Jasiński
Fot. Marian Paluszkiwicz

było to pośmiertne zdjęcie, które w niewyjaśniony sposób ukazało obecność św. Szarbela, choć w tym czasie nie było go już wśród żywych. Cudów było bardzo wiele, podkreśla nasz rozmówca.

PIELGRZYMKA DO LIBANU

— Pierwszy raz na grób św. Szarbela pojechałem do miejscowości Annaja w Libanie w 2017 r. Wybrałem się wtedy z grupą księży z Polski, a wyjazd był zorganizowany przez redaktora naczelnego tygodnika katolickiego „Idziemy”, księdza Zielińskiego. Moja pierwsza pielgrzymka miała charakter dziękczynny. Kiedyś obiecałem św. Szarbelowi, że jeśli wysłucha mojej prośby — chodziło o chorobę bliskiej mi osoby oraz poświęcenie pewnego księdza, który miał kłopoty z ukończeniem seminarium — pojadę na jego grób podziękować. Obie prośby zostały wysłuchane, a ja chciałem dotrzymać obietnicy. Łatwiej jest podziękować,

ale trudniej zrealizować obietnicę, tym bardziej, że wówczas nikt z naszej parafii do Libanu nie jeździł. Stało się jednak tak, że widocznie św. Szarbel wiedział o mojej chęci i „przysłał” tego księdza właśnie do kościoła Ducha Świętego, gdzie wtedy byłem proboszczem. Ten ksiądz koncelebrował ze mną Mszę świętą, a później zaprosiłem go na kawę. Rozmawiając z nim, dowiedziałem się o organizowanej pielgrzymce do Libanu na grób św. Szarbela. Zapytałem, czy jest jeszcze miejsce — ksiądz powiedział, że tak. Chętnie skorzystałem z tej okazji. Tak więc w 2017 r. po raz pierwszy pojechałem do Libanu na grób św. Szarbela — opowiada nam ks. Tadeusz Jasiński.

PARAFIALNA PIELGRZYMKA I RELIKWIE W WILNIE

Później, już jako proboszcz, ks. Jasiński zachęcił parafian do pielgrzymki do Libanu.

16.>>

Zgromadziła się grupka ponad 20 osób z parafii Ducha Świętego i pojechały one już jako parafialna pielgrzymka. Jak mówi ksiądz, wybrano właściwą porę, ponieważ każdego miesiąca, 22. dnia, odbywa się pielgrzymka z miejsca pustelni, gdzie św. Szarbel przebywał i modlił się, do klasztoru, w którym został pochowany — jest to odległość kilku kilometrów.

Kilka miesięcy przed wyjazdem ks. Jasiński napisał list do generała Zakonu Maronitów, do którego należał św. Szarbel, z prośbą o relikwie świętego dla parafii Ducha Świętego. Zaznaczył, że postać św. Charbela jest w parafii dosyć popularna i znana oraz że parafianie chcieliby mieć w parafii takie relikwie. Prośbę podpisał również arcybiskup wileński Gintaras Grušas. Kiedy przyjechali z pielgrzymką, udało się z rąk samego generała Zakonu Maronitów otrzymać relikwie pierwszego stopnia — kość św. Szarbela, pięknie wkomponowaną w drzewo cedrowe. W taki sposób relikwie trafiły do Wilna.

TRADYCJA PROCESJI I CUDOWNE UZDROWIENIE

— Ważna jest również historia tradycji procesji każdego miesiąca, 22. dnia, z pustelni do klasztoru, w którym pochowany jest św. Szarbel. Kiedy koncelebrowaliśmy Mszę świętą, był z nami śp. Ks. Kazimierz Gwozdowicz, a także kilkudziesięciu innych księży. Siedzieliśmy wokół ołtarza, a z tyłu znajdowała się kobieta, która w sposób cudowny została uzdrowiona przez św. Szarbela. Mieliśmy jako grupa wileńska spotkanie z tą kobietą. Jej historia jest niesamowita — miała tętniaka, grożącego wylewem i śmiercią. Przebywała w szpitalu, a jej syn udał się do klasztoru, modlił się i otrzymał olejek św. Szarbela, którym namaścił szyję matki, ponieważ tętniak znajdował się właśnie w tej tętnicy. Nocą kobieta przysnęła, że przyszła do niej postać św. Szarbela, mówiąc: „Ja cię zoperuję i będziesz zdrowa, ale musisz

mi obiecać, że każdego miesiąca 22. dnia, dopóki będziesz żyła, będziesz brała udział w procesjach od pustelni do klasztoru”. Kobieta obudziła się przerażona, ponieważ cała jej pościel była zakrwawiona, a na szyi znajdował się fachowo założony opatrunek ze szwami — fizyczne, wyraźne znaki przeprowadzonej operacji. Dla niej i dla lekarzy było to ogromnym szokiem. Na szczęście wyzdrowiała. Od tego czasu każdego miesiąca 22. dnia bierze udział w procesji — opowiada ks. Jasiński.

KULT ŚW. SZARBELA W WILNIE

Do św. Szarbela można modlić się w intencji każdej choroby. W kościele w bocznej nawie po prawej stronie, znajduje się relikwia św. Szarbela, przy której można odmawiać modlitwy. Każdy człowiek może modlić się własnymi słowami lub odmówić pacierz w swojej intencji.

— Popularne jest również posiadanie obrazka św. Szarbela przy sobie. Na przykład moja mama, świętej pamięci, zawsze kładła sobie jego zdjęcie pod głowę — nie jest to magia, lecz znak prośby o pomoc Świętego. Zachęcam również do korzystania ze strony internetowej saintcharbel.com. Po wejściu na tę stronę pojawiają się okienka z modlitwami w różnych językach. Wystarczy kliknąć

„Modlitwa”, wpisać swoją intencję w dowolnym języku i wysłać ją — modlitwa trafi do klasztoru, a ojcowie przy grobie św. Szarbela będą się modlić w tych intencjach. Ja osobiście często wysyłam w ten sposób modlitwy do św. Szarbela — zachęca ks. Jasiński.

MARONICKI MNICH I PUSTELNIK

Święty Szarbel (właściwie Jusuf Antun Machluf) maronicki mnich i pustelnik, urodził się w 1828 r. w ubogiej rodzinie w górzystym Libanie. Większość życia spędził w klasztorze i pustelni, oddany modlitwie, pokucie i milczeniu. Choć za życia niemal nieznany, po śmierci stał się jednym z najbardziej czczonych świętych Wschodu. Tysiące cudów przypisywanych jego wstawiennictwu przyciąga wiernych nie tylko z Libanu, ale i z całego świata. Jest znakiem duchowej jedności Wschodu i Zachodu — mostem łączącym Kościoły i serca.

Przez 30 lat św. Szarbel prowadził surowe życie pustelnika w Annaja. Jadł tylko raz dziennie gotowane warzywa i zupy bez przypraw, mięsa, nabiału i oliwy. Pracował fizycznie, a popołudniami przyjmował ludzi potrzebujących spowiedzi, rady czy uzdrowienia. Maronici uważają, że mnich pustelnik nie może odmówić pomocy nikomu, kto zapuka do jego drzwi. ■

■ Grób świętego Szarbela Makhouloufa w Annaja Fot. LLEW, CC BY-SA 4.0

Barbórka w Polsce — święto górników. Wyjątkowy dzień łączący pokolenia

W obliczu transformacji energetycznej, zmian na rynku, kryzysów gospodarczych — Barbórka staje się jednym ze sposobów na zachowanie pamięci, godności i wspólnoty górniczej. Dla niektórych to także ostatnia okazja do celebracji górniczej tradycji w jej klasycznej formie.

Zastanawiamy się także nad pytaniem: dlaczego Barbórka nadal ma znaczenie — nawet poza regionami typowo górniczymi? Tradycja Barbórki jest szczególnie silna na Śląsku i w innych regionach górniczych, same jej wartości — takie jak: solidarność, pamięć, szacunek dla trudu, modlitwa o bezpieczeństwo są uniwersalne. Dla wielu rodzin górniczych to dzień łączący pokolenia. Barbórka jest też częścią polskiego dziedzictwa kulturowego. Historia górnictwa, przemysł wydobywczy, społeczności, które wyrosły wokół kopalni to fragment historii Polski. Święto przypomina o tym dziedzictwie.

MODLITWY DO ŚW. BARBARY O BEZPIECZNY POWRÓT GÓRNIKÓW

Historia i ewolucja obchodów Barbórki — czyli święta górników. Barbórka jest obchodzona co roku 4 grudnia, w dniu liturgicznego wspomnienia św. Barbary. W polskich dokumentach tradycja znana jest już od końca XV w. — wtedy pojawiła się forma Barbo-ra, która z czasem przekształciła się w Barbórkę.

Początkowo miała ona charakter niemal wyłącznie religijny. Górnicy przed zjazdem do kopalni modlili się do św. Barbary, by zapewniła im bezpieczny powrót.

Figurki lub obrazy świętej były obecne w pomieszczeniach na powierzchni, gdzie górnicy gromadzili się przed i po pracy.

Gdy w XIX i XX wieku górnictwo, zwłaszcza na Śląsku, przeżywało boom, Barbórka przekształciła się także w silny element tożsamości społeczno-zawodowej górniczej braci. W okresie PRL-u próbowano laicyzować to święto usuwając wyraźne aspekty religijne, promując je raczej jako święto zawodowe i branżowe. Mimo tego tradycja i tak przetrwała. Dziś Barbórka to mieszanka.

19.>>

Barbórka — górnicze święto. Publiczne Przedszkole nr 3 w Busku-Zdroju Fot. FB przedszkola i FB parafii w Bączalu Górnym na Podkarpaciu, fotomontaż: A.K.

18.>>

Wszystkie też świąteczne wydarzenia mają i charakter religijny (msze, modlitwy) i świecki: uroczyste pochody, przemarsze orkiestr dętych, bale i biesiady górnicze, przyjęcia młodych górników do braci (np. ceremonia „skoku przez skórę”) i inne rytuały.

JAK DZIŚ WYGLĄDA ŚWIĘTO: TRADYCJE, OBYCZAJE, RYTUAŁY

Obchody Barbórki są bogate i kolorowe, można powiedzieć, że nawet folklorystyczne. Oto najważniejsze z nich.

Wciąż sercem Barbórki jest modlitwa. Górnicy gromadzą się w kościołach lub kopalnianych cechowniach przy figurze św. Barbary, modląc się o bezpieczną pracę. Rankiem 4 grudnia orkiestra dęta górników „budzi” osiedla, maszeruje ulicami, grając stare górnicze pieśni. To tradycja widoczna zwłaszcza tam, gdzie działają jeszcze kopalnie. Często też wieczorem odbywają się barbórkowe bale, zabawy, koncerty, rodzinne spotkania.

W tradycji są też tzw. „karczny piwne” (dla mężczyzn) i „combry babskie” (dla kobiet), nawiązujące do dawnych tradycji środowisk studenckich i górniczych. Ważne są także ceremonie zawodowe. Dawniej przy tej okazji odbywało się np. przyjmowanie do zawodu młodych górników. Dziś symbolem takich rytuałów jest m.in. skok przez skórę (rytualne przyjęcie „lisów” — czyli adeptów górnictwa). W dniu swojego święta górnicy zakładają galowe mundury, charakterystyczne czapki (czako) z pióropuszcami; używane bywają także górnicze narzędzia i emblematy (kiloł, młotek). Kolory — czarny (symbolizujący podziemną czeluść) i zielony (nadzieję, powrót do światła) — mają głębokie znaczenie.

Warto też zaznaczyć, że obchody Barbórki mają trwałe miejsce w kulturze — w wielu regionach jest to święto wpisane w lokalną tożsamość, obchodzone zarówno przez górników, jak i ich rodziny, a także lokalne społeczności.

CO SIĘ ZMIENIA, A CO JEST KONTYNUACJĄ?

Rok 2025 przynosi kilka ważnych sygnałów dla jej tradycji i dla górnictwa w Polsce. W tym roku zwraca uwagę fakt, że w niektórych spółkach górniczych — np. w Jastrzębskiej Spółce Węglowej (JSW) — nagroda barbórkowa została wypłacona tylko w części standardowej wysokości. To efekt poważnych problemów finansowych w firmie. Fakt ten wzbudził protesty związkowców i zaniepokojenie pracowników w kontekście ogólnego kryzysu branży węglowej. Mimo tych trudności, społeczności górnicze nadal deklarują chęć świętowania Barbórki, choć klimat jest bardziej stonowany niż w latach prosperity.

KIM BYŁA ŚW. BARBARA I SKĄD WZIĘŁA SIĘ BARBÓRKA

Św. Barbara z Nikodemii to chrześcijańska męczennica z przełomu III/IV w., która według legendy została uwięziona przez ojca i po odmowie wyrzeczenia się wiary stracona. Według tradycji po jej śmierci ojciec zginął uderzony piorunem. To niezwykle zakończenie życia sprawiło, że stała się symbolem „bezpiecznego” odchodzenia z tego świata, opiekunką dobrej śmierci.

W ikonografii bywa przedstawiana z wieżą (symbolizującą jej

uwięzienie), często z palmą męczeństwa, mieczem, a czasem z kielichem albo monstrancją — to obraz męczeństwa, wiary i poświęcenia.

W Polsce kult św. Barbary i obchody jej poświęcone sięgają bardzo głęboko. Najstarsze ślady kultu datuje się na XI-XII w. Z czasem (od XV-XVI w.) św. Barbara została obrana przez społeczności górnicze za patronkę — szczególnie przez tych, którzy pracują w niebezpiecznych warunkach: górników, hutników, saperów, a także pracowników kopalń soli, metali, ropy, gazu. Dlaczego górnicy? Praca pod ziemią, często w warunkach zagrożenia nagłą śmiercią spowodowaną wybuchami i zawaleniami, sprawiała, że św. Barbara jako „opiekunka dobrego końca” i obrończyni przed niespodziewanym zgonem zyskała szczególne znaczenie.

OKOŁO 100 ŚWIĄTYŃ W POLSCE POD WEZWANIEM ŚW. BARBARY

Popularność św. Barbary w Polsce znajduje odzwierciedlenie w licznych wezwaniach kościołów. Świątyń pod jej wezwaniem jest ok. 100. Pierwsze udokumentowane źródłowo wzmianki na temat polskich kościołów, którym nadano wezwanie św. Barbary, pochodzą z XIII w., choć nie wyklucza się, że mogły istnieć już wcześniej.

Znaczenie religijne i kulturowe — dlaczego to nie jest tylko „zwykły” Dzień Górnika? Kult św. Barbary, jej kult jak patronki dobrej śmierci i opiekunki zagrożonych zawodów sprawia, że Barbórka ma silne znaczenie religijne i dla wielu górników oraz całych rodzin to dzień modlitwy i refleksji nad ryzykownym charakterem ich pracy.

Jednocześnie Barbórka stała się symbolem tożsamości górniczej — nie tylko jako zawodu, ale wspólnoty, kultury, zwyczajów, wspólnych wartości. To dzień, w którym górnicy podkreślają swoją dumę, a reszta społeczeństwa szacunek dla ich trudu. ■

Leszek Wątróbski

W Polsce kult św. Barbary i obchody jej poświęcone sięgają bardzo głęboko.

Najstarsze ślady kultu datuje się na XI-XII w. Z czasem (od XV-XVI w.) św. Barbara została obrana przez społeczności górnicze za patronkę — szczególnie przez tych, którzy pracują w niebezpiecznych warunkach: górników, hutników, saperów, a także pracowników kopalń soli, metali, ropy, gazu.

Kreatywność, piękno i przyjazna atmosfera: plecenie wieńca adwentowego w Rudominie

Już rozpoczął się Adwent — okres nadziei i radosnego oczekiwania na ponowne przyjście Jezusa Chrystusa. Jednocześnie jest to czas, w którym powinniśmy zastanowić się nad naszym postępowaniem: nad tym, co robimy źle, czego zaniechaliśmy, a co powinniśmy uczynić w imię miłości Boga i bliźniego.

Symbolem Adwentu jest wieniec adwentowy — przygotowywany z zielonych gałązek świerku lub sosny, w kształcie koła, na którym umieszczone są cztery świece symbolizujące niedziele Adwentu i zapalane podczas wspólnej modlitwy lub posiłku. Wieniec adwentowy posiada bogatą symbolikę. Oznacza jedność rodziny, która duchowo przygotowuje się do godnego przeżycia Świąt Bożego Narodzenia. Jego okrągły kształt symbolizuje Boga wiecznego, nie mającego początku ani końca. Zielone gałązki drzew iglastych mają przypominać o życiu wiecznym, jakie Chrystus daje wszystkim wierzącym. Zapalanie świec symbolizuje zaś światłość, którą jest sam Jezus Chrystus przychodzący na świat.

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia Centrum Kultury w Rudominie zaprosiło mieszkańców na twórcze warsztaty plecenia wieńców adwentowych. Zajęcia odbyły się 28 listopada, a wziąć w nich udział mogli

■ Wszyscy pracowali z zapałem i ogromnym zaangażowaniem

wszyscy chętni — zarówno dorośli, jak i dzieci.

Podczas warsztatów uczestnicy mieli okazję wyrazić swoją kreatywność i stworzyć niezwykle piękne ozdoby. Wszyscy pracowali z zapałem i ogromnym zaangażowaniem, wymieniając się pomysłami, inspiracjami i doświadczeniami, a także pomagając sobie nawzajem.

Warsztaty przebiegły w wyjątkowo przyjaznej atmosferze. W przestrzeni unosiło się przyjemne ciepło, a zapach świeżych gałązek świerku delikatnie przypominał o zimowym nastroju i świątecznej magii.

Każdy uczestnik zabrał do domu nie tylko własnoręcznie wykonany, niepowtarzalny wieniec, lecz także część tego przytulnego wieczoru — ducha koleżeństwa i radosnego oczekiwania. Wraz z tym wiencem rozpocznie się czas spokojnego, jasnego i pełnego ciepła oczekiwania na Święta Bożego Narodzenia.

Organizatorem zajęć było Centrum Kultury w Rudominie. Organizatorzy pragną podziękować wszystkim uczestnikom za serdeczność, kreatywność i wspólnotę. ■

Inf. i fot.: Centrum Kultury w Rudominie, opr. red.

■ Każdy uczestnik zabrał do domu nie tylko własnoręcznie wykonany, niepowtarzalny wieniec, lecz także część tego przytulnego wieczoru

Kontrowersje wokół skarbu z Wilna zakończone decyzją prokuratury

Litewska prokuratura umorzyła postępowanie dotyczące możliwego przywłaszczenia części skarbu odnalezionego w podziemiach wileńskiej katedry. Decyzję skomentował były minister.

BRAK PODSTAW DO ZARZUTÓW

Prokuratura Okręgowa w Wilnie ogłosiła, że dochodzenie w sprawie przywłaszczenia znaleziska z katedry zostało zakończone.

„Prokurator, po ocenie danych zebranych w trakcie postępowania przygotowawczego, podjął decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie przywłaszczenia znaleziska (...). Decyzja ta została podjęta po stwierdzeniu, że nie doszło do popełnienia czynu o znamionach przestępstwa lub wykroczenia” — poinformowano w czwartkowym komunikacie, 4 grudnia.

Dochodzenie rozpoczęto w lipcu 2025 r. po zawiadomieniu historyka Sauliusa Poderisa o możliwych nieprawidłowościach przy wydobyciu i ujawnieniu znaleziska. Saulius Poderis zarzucił, że część kosztowności mogła zostać ukryta, a procedury określone przez Departament Dziedzictwa Kulturowego (KPD) — naruszone.

PODEJRZENIA BEZ POTWIERDZENIA

W toku śledztwa nie potwierdzono, jakoby ktokolwiek ukrył przedmioty odkryte 16 grudnia 2024 r. w podziemiach katedry.

Nie uzyskano obiektywnych danych wskazujących, że podczas wydobywania skarbów z podziemi katedry w stolicy, a następnie informując społeczeństwo, zwracając się do KPD i inicjując wpisanie znalezionych wartości do rejestru wartości kulturowych, ukryto lub przemilczano fakt znalezienia innych przedmiotów.

W dochodzeniu nie znaleziono również informacji świadczących o istnieniu innych przedmiotów niż te, które zostały oficjalnie ujawnione. Obecnie wszystkie odkryte dobra zo-

stały wpisane do rejestru dziedzictwa kulturowego, a ich właścicielem jest archidiecezja wileńska.

Jednym z aspektów śledztwa była również ocena, czy podczas wydobywania przedmiotów nie doszło do uszkodzenia samej katedry. Jak ustalono, autentyczna struktura zabytku pozostała nienaruszona — rozebrano jedynie mur pochodzący z XX w.

Prokuratura podkreśliła również, że prawo karne nie służy do rozstrzygania sporów o charakterze proceduralnym czy domniemanym.

SKARB Z CZASÓW WOJEN

Znalezisko, które stało się przedmiotem sporu, pochodzi z czasów II wojny światowej. W grudniu 2024 r. w podziemiach katedry odnaleziono m.in. korony pogrzebowe króla Polski i wielkiego księcia Litwy Aleksandra, królowej Polski Elżbiety Habsburg, a także pośmiertną koronę Barbary Radziwiłłówny. Oprócz insygniów królewskich, wśród odkryć znalazły się srebrne plakietki z kaplicy św. Kazimierza, wota, pierścienie, kolczyki, krzyżyki, kilka insygniów biskupich oraz tablica z trumny biskupa Benedykta Voyny.

O znalezisku oficjalnie poinformowano w styczniu 2025 r., podczas konferencji prasowej zorganizowanej przez archidiecezję wileńską.

Saulius Poderis twierdzi, że wiedział o lokalizacji kryjówki od dziecięciu lat. Według jego relacji, odkrył ją podczas jednej z wycieczek po katedrze, wykorzystując do tego kamerę endoskopową. Oskarżył archidiecezję o przywłaszczenie sobie jego odkrycia oraz nieprzestrzeganie obowiązujących procedur.

Wydobycie skarbu odbyło się bez udziału przedstawicieli KPD, a sam proces nie został udokumentowany. W związku z tym na początku lutego 2025 r. KPD nałożył na archidiecezję grzywnę w wysokości 868 euro.

Były minister kultury Šarūnas Birutis skomentował sytuację, podkreślając potrzebę prowadzenia tego typu badań pod nadzorem instytucji państwowych. Podkreślił również, że podziemia katedry powinny być lepiej chronione przed nieautoryzowanymi działaniami.

O skarbie pisaliśmy wcześniej na łamach „Kuriera Wileńskiego”. Udało się nam dotrzeć do świadków, których wspomnienia mogły pomóc skarb odnaleźć.

Opr. J.B. na podst. BNS, KW

Część skarbu odnalezionego w podziemiach wileńskiej katedry, w tym królewskie insygnia i przedmioty liturgiczne z czasów II wojny światowej

Fot. Marian Paluszkiwicz

Święta bez przesady: jak ograniczyć cukier i nie rezygnować z przyjemności?

Świąteczne stoły kuszą słodkościami, ale nadmiar cukru może mieć poważniejsze skutki niż się wydaje. Farmaceutka Giedrė Stankevičienė ostrzega, na co zwrócić uwagę, by grudniowe przyjemności nie odbiły się na zdrowiu.

SŁODKOŚCIA I DZIENNE LIMITY

W grudniu dieta wielu osób ulega zmianie — częstsze posiłki, więcej deserów i napojów, w tym kakao czy grzane wino. Jak zauważa farmaceutka, właśnie wtedy najłatwiej przekroczyć zalecane normy spożycia cukru.

„W okresie świątecznym bardzo łatwo jest przekroczyć zalecaną ilość cukru w diecie z kilku powodów. Głównym z nich jest prawdopodobnie to, że na stołach świątecznych pojawia się mnóstwo różnych deserów, którym trudno się oprzeć, chce się spróbować wszystkich. Co więcej, w grudniu często zmienia się również sama rutyna żywieniowa: jemy częściej, bardziej spontanicznie, spożywamy więcej słodkich napojów” — mówi farmaceutka Giedrė Stankevičienė z sieci aptek Camelia.

Zgodnie z zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia, maksymalne dzienne spożycie cukru dla dorosłych nie powinno przekraczać 25 gramów, czyli około 5-6 łyżeczek.

CUKIER UKRYTY W PRODUKTACH

Nie tylko słodczyce zawierają cukier — duże jego ilości można znaleźć także w produktach postrzeganych jako zdrowe.

„Inną szeroką kategorią są sosy, takie jak keczup, majonez, sos barbecue, sos słodko-kwaśny, a nawet sos sałatkowy. Trudno sobie wyobrazić, że jedna łyżka stołowa keczupu może zawierać nawet 4 g cukru” — mówi farmaceutka.

Jogurty smakowe, granola, suszone owoce, batony proteinowe, dżemy, mleka roślinne czy kombucha również bywają dosładzane. W okresie świątecznym także alkohol może być źródłem nadmiernego cukru — zwłaszcza likier, koktajle czy słodkie wina.

■ Świąteczne słodczyce kuszą, ale ich nadmiar może zaszkodzić zdrowiu Fot. Freepik

SKUTKI DLA NASTROJU, SNU I ODPORNOŚCI

Farmaceutka przypomina, że nadmiar cukru wpływa nie tylko na wagę czy stan zębów, ale także na funkcjonowanie całego organizmu — od mikroflory jelitowej po układ odpornościowy.

„Spożywanie dużych ilości cukru powoduje gwałtowny wzrost poziomu glukozy we krwi, trzustka wydziela dużo insuliny, a następnie poziom cukru we krwi szybko zaczyna spadać. Takie wahania mogą zaburzać nastrój, sen, powodować nocne przebudzenia” — wymienia Giedrė Stankevičienė.

Zbyt wysoki poziom glukozy we krwi spowalnia działanie komórek odpornościowych, co ogranicza zdolność organizmu do walki z infekcjami.

„Przy ciągłym przekraczaniu dziennego zapotrzebowania na cukier w organizmie może wzrosnąć poziom cytokin związanych z procesami zapalnymi. Przewlekłe zapalenie spowodowane długotrwałym nadmiarem cukru jest również związane z zaburzeniami równowagi immunologicznej” — dodaje farmaceutka.

Ekspertka podkreśla, że nie trzeba całkowicie rezygnować

z deserów, ale warto zachować umiar i świadomość. Kluczowe znaczenie ma przygotowanie organizmu przed sięgnięciem po coś słodkiego.

„Nie jest trudno znaleźć zdrowszą i nie mniej smaczną alternatywę dla tradycyjnych deserów. Zamiast mlecznej czekolady polecam wybierać czekoladę zawierającą ponad 70 proc. kakao, desery jogurtowe, puddingi chia, które dodatkowo dostarczają dużo błonnika” — mówi farmaceutka.

Zaleca, aby przed deserem spożyć produkty bogate w białko i błonnik, pić dużo wody i wybierać jeden-dwa ulubione słodkie przysmaki zamiast wielu. Samodzielne przygotowywanie deserów pozwala na kontrolę ilości cukru i jego ewentualne zastąpienie zdrowszymi składnikami.

„W okresie świątecznym naprawdę można cieszyć się jedzeniem i nie szkodzić swojemu zdrowiu. Najważniejsza jest równowaga. Aktywne rozmowy, gry stołowe lub spacer po kolacji mogą pomóc zmniejszyć chęć podjadania, a wysokiej jakości sen — wzmocnić zarówno samopoczucie, jak i odporność” — podkreśla Giedrė Stankevičienė. ■

Opr. J. B. na podst. zenpr.lt

Eksperci alarmują. Codzienny stres dotyka większości mieszkańców

Ponad jedna trzecia Litwinów żyje w stanie codziennego napięcia, a co czwarty nie podejmuje żadnych działań, by je zredukować. Dlaczego stres stał się normą — i jak z niego wyjść?

CODZIENNY, ALE IGNOROWANY

Z danych pierwszego Krajowego Indeksu Samopoczucia (NSI), opracowanego przez sieć aptek Eurovaistinė we współpracy z ekspertami ds. zdrowia i danych, wynika, że ponad połowa mieszkańców Litwy odczuwa niepokój bez konkretnej przyczyny, a 36 proc. doświadcza codziennego stresu. Jednocześnie niemal jedna czwarta respondentów w ogóle nie stosuje żadnych metod zarządzania stresem.

„Zauważyliśmy, że znaczna część z nas nie tylko tonie, ale także rezygnuje z prób dotarcia do brzegu” — mówi Eglė Laskauskaitė, kierowniczka ds. działalności farmaceutycznej w Eurovaistinė. „Badanie wykazało, że zdrowie emocjonalne w Litwie jest najsłabszym ogniwem w porównaniu ze zdrowiem fizycznym i poczuciem szczęścia mieszkańców” — dodaje.

NADMIAR OBOWIĄZKÓW A WYPALENIE

Wśród najczęstszych źródeł stresu badani wskazali pracę i naukę (48 proc.), problemy finansowe (36 proc.) i zdrowotne (35 proc.). Blisko jedna trzecia respondentów jako przyczynę stresu podała także relacje osobiste oraz sytuację społeczną i geopolityczną.

Psychoterapeuta Dainius Jakučionis ostrzega przed mylącym przekonaniem, że ciągle zabieganie świadczy o produktywności: „Wciąż panuje przekonanie, że jeśli robi się dużo i ciągle nie ma czasu, to znaczy, że jest się ważnym, potrzebnym, produktywnym — innymi słowy, wartościowym. (...) Jednak ludzie, którzy ostatecznie wypalają się od ogromnego obciążenia, później rozumieją, że

sama duża ilość pracy nie czyni ich lepszymi ludźmi”.

Część osób postrzega stres jako siłę napędową, ale — jak podkreśla ekspert — długotrwałe napięcie prowadzi do poważnych skutków fizycznych i psychicznych. Nadmiar kortyzolu i adrenaliny obciąża układ odpornościowy, sercowo-naczyniowy oraz zaburza sen i nastrój. „Jeśli zawsze będziemy czekać, aż stres wzrośnie i zmusi nas do działania, to doprowadzi nas to raczej do grobu, a nie do sławy, którą chcemy osiągnąć” — twierdzi Dainius Jakučionis.

SEN JAKO PIERWSZY WSKAŹNIK

Problemy ze snem to jeden z pierwszych objawów, że stres wyrywa się spod kontroli. Dane NSI pokazują, że jedynie 29 proc. mieszkańców śpi dobrze, podczas gdy 71 proc. doświadcza problemów — budzenia się w nocy, trudności z zasypianiem czy porannego zmęczenia.

„Granica zostaje osiągnięta, gdy zaczynają «zawodzić» nasze funkcje. Niemożność dobrego wyspania się — jeden z pierwszych znaków wskazujących na zwiększony stres i ostrzeżenie, że należy podjąć działania” — mówi Dainius Jakučionis.

METODY NA SZYBKIE UKOJENIE

Choć większość osób stara się radzić sobie ze stresem przez aktywność fizyczną lub rozmowy z bliskimi, niemal 25 proc. nie podejmuje żadnych działań. Psychoterapeuta podkreśla znaczenie regularnych nawyków: snu, ruchu i odżywiania.

W sytuacjach kryzysowych rekomenduje ćwiczenia uważności, w tym technikę pięć zmysłów oraz metodę oddechową 4-7-8.

„Oddychanie — prawdopodobnie najważniejszy i najszybszy sposób na zmniejszenie napięcia i stresu. Zacznij od metody 4-7-8: wdychaj powietrze przez cztery sekundy, wstrzymaj oddech na siedem sekund i wydychaj przez osiem sekund” — zaleca psychoterapeuta.

Metoda ta pomaga przełączyć organizm z trybu walki w stan uspokojenia. Kluczowe jest skoncentrowanie się na długim wydechu i oddychaniu przeponowym.

Specjalista podkreśla, że stres sam w sobie nie jest wrogiem, ale sygnałem, którego nie wolno ignorować: „W końcu, kiedy ogarnia nas stres, musimy się zatrzymać i pomyśleć — co się dzieje i dlaczego to odczuwamy?”.

Opr. J.B. na podst. zenpr.lt

Mieszkańcy coraz częściej zmagają się z przewlekłym stresem, którego głównymi źródłami są praca, problemy finansowe i brak snu **Fot. Freepik**

*Kiedy woda udaje, że jest szkłem,
to już wiem, co to znaczy, dobrze wiem:
to już zima.*

*Kiedy deszczyk się zamienia
w biały puch,
zwykły deszczyk z jesien-
nych słot i pluch,
to już zima.*

*Kiedy z ziemi tysiące różnych barw
znikną gdzieś, jakbyś wszystkie gumką startł
to już zima.*

*Kiedy rankiem wyrosną u twych szyb
srebrne kwiaty, choć
nie siał tam ich nikt,
to już zima.*

*Kiedy oddech bielutki frunie z ust,
bo go mróz tak pobielił, tęgi mróz,
to już zima.*

*Po tym wszystkim, com przed chwilą rzekł,
poznasz łatwo, gdy spadnie pierwszy śnieg,
że już zima.*

Jerzy Ficowski

Wieniec adwentowy

Jednym z najbardziej wymownych zwyczajów adwentowych jest **wieniec adwentowy**. Zwyczaj ten pochodzi z Niemiec, gdzie w **1839 r.** pastor prowadzący przytułek dla sierot wpadł na pomysł, aby wieniec przystroić świetlicę dla dzieci. Razem z wychowankami w I niedzielę adwentu zapalił pierwszą świecę adwentową, by wytworzyć nastrój skłaniający do modlitwy. Następne, mniejsze dwadzieścia cztery świece podopieczni zapalali każdego dnia aż do Wigilii, gromadząc się na śpiew i modlitwę. Później drewniane koło przystrojono gałązkami jodły. Z czasem liczbę świec zmniejszono do czterech, a zwyczaj ten szybko rozszedł się po wielu krajach. Do naszego kraju przyszedł dopiero po pierwszej wojnie światowej.

Obecnie mamy wieniec adwentowy w kościele, ale także w wielu domach stroiki bożonarodzeniowe mają właśnie kształt wieńca. Wykonuje się go z gałązek szlachetnych drzew iglastych, takich jak: świerk, jodła czy sosna. Na wieńcu są umieszczone cztery świece symbolizujące cztery niedziele adwentowe. Świece zapala się w kolejne niedziele Adwentu (najpierw jedną, potem dwie itd.). Zapalanie świec oznacza czuwanie i gotowość na przyjście Chrystusa. Wiąże się to ze słowami Chrystusa, który określał siebie mianem „**światłości świata**”.

Zimowe zabawy. Berek z ogonkami

Jak przysłało na zimę — wszyscy muszą mieć szaliki (wielka szkoda, że nie ma śniegu). Ale tym razem nie na szyi, tylko przyczepione jako ogonki, wkładając je za pasek. Wszyscy biegają, starając się zebrać jak najwięcej ogonków, a jednocześnie chronić swój własny ogonek. Zabawa kończy się, gdy wszyscy będą bez ogonków, a wygrywa ten, kto ueziera ich najwięcej.

Zagadka

*Bez skrzydeł — a jednak lecę,
nie mam rąk, a jabłka zrywam.
Nie mam ust — a zgaszę świecę,
powiedz, jak ja się nazywam?*

Boże Narodzenie na świecie

Gwiazdka w Stanach Zjednoczonych — choć raczej właściwie należałoby użyć zwrotu święto — gdyż tradycyjna amerykańska rodzina nie obchodzi Wigilii, a **26 grudnia** jest normalnym dniem pracy. Nie umniejsza to jednak roli, jaką Boże Narodzenie pełni w kulturze USA. Każda amerykańska rodzina pieczołowicie i z dużym wyprzedzeniem przygotowuje się na ich nadejście. Ulice i domy przystrajane są tysiącem migocących światełek i lampek. W ogródkach i witrynach sklepowych pojawiają się świąteczne dekoracje. Wszędzie rozbrzmiewa dźwięk kolęd, a w powietrzu unosi się zapach choinek. Jedną z

ważniejszych tradycji związanych z Bożym Narodzeniem w Stanach Zjednoczonych jest dawanie prezentów — wzajemne obdarowywanie się. W każdym domu pod choinką piętrzą się prezenty, a ich otwarcie następuje w świąteczny poranek przed śniadaniem. Kulminacyjnym punktem Bożego Narodzenia jest uroczysty obiad, na którym nie może zabraknąć bliższej i dalszej rodziny.

Smok Śniegu

Gdy nadchodzi kalendarzowa zima i Mglistą Polanę pokrywa śnieg, pojawia się sezonowy smok — Smok Śniegu. Można go wyhodować tylko zimą, ponieważ, aby jajo przyjęło żywioł Śniegu, muszą na nie spaść pierwsze śnieżne płatki.

Resztą zajmują się alchemicy. Jak już ktoś pozyska Smoka Śniegu, będzie się mógł nim cieszyć przez wszystkie pory roku i budzić zazdrość innych hodowców, szczególnie latem, kiedy sami nie będą mogli go nabyć.

Prawie zimowy DOWCIP!

Sekretarka mówi do zapracowanego biznesmana:

— Panie prezesie,
zima przyszła!

— Nie mam teraz czasu, powiedz jej, żeby przyszła jutro!
A najlepiej niech wcześniej zadzwoni, to umówisz ją na konkretną godzinę.

Zimowy rebus

W

~~a~~ -ie

~~okio~~-g

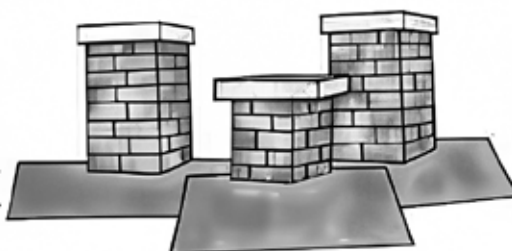
~~ogrono~~-y

maja

-nięte

~~ko~~

Rozpływające się w ustach kruche rogaliki

Wiesława Lewandowska
autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Ich sekretem jest delikatne, miękkie ciasto i gęsta marmolada, która podczas pieczenia lekko się karmelizuje.

Składniki (ok. 30 rogalików)

• 300 g mąki pszennej • 200 g masła (zimnego) • 100 g śmietany 18 proc. • 2 jajka (jedno do ciasta i jedno do posmarowania) • 2 łyżki cukru pudru • 1 łyżeczka proszku do pieczenia • szczypta soli • marmolada twarda (najlepiej wielowocowa, różana lub śliwkowa) • cukier kryształ do posypywania

Wykonanie:

Przygotowanie rozpocząć od zagniecia ciasta. Do miski przesiać mąkę, wsypać cukier puder, proszek do pieczenia i szczyptę soli, wszystko wymieszać. Zimne masło pokroić w kostkę, a następnie posiekać je drobno nożem razem z mąką, aż uzyskamy konsystencję drobnej kruszonki. Wtedy dodać jajko i śmietanę, szybko zagnieć gładkie, jednolite ciasto (ważne, aby nie wyrabiać ciasta długo). Uformować je w kulę, zawinąć w folię i włożyć do lodówki na minimum 30 minut, aby dobrze się schłodziło. Po tym czasie podzielić ciasto na dwie lub trzy części

Proste, szybkie, a jednocześnie wyjątkowo smaczne — rozpływają się w ustach i pachną masłem jeszcze zanim wyjmiesz je z piekarnika.

■ Fot. Freepik

i każdą z nich rozwałkować na okrąg o grubości ok. 3 milimetrów. Nożem lub radełką pociąć na trójkąty, tak jak kroi się pizzę. Na szerokim końcu każdego trójkąta ułożyć niewielką porcję marmolady — najlepsza będzie gęsta i zwarta, żeby nie wypływała podczas pieczenia. Każdy trójkąt zwinąć od najszerszej strony ku wierzchołkowi, formując zgrabne rogaliki. Jajko roztrze-

pać widelcem i posmarować rogaliki po wierzchu, a następnie posypać je cukrem. Ułożyć je na blasze wyłożonej papierem do pieczenia, zachowując niewielkie odstępy. Wstawić rogaliki do piekarnika nagrzanego do 180°C i piec je przez ok. 15-20 minut, aż delikatnie się zarumienią. Rogaliki można upiec bez smarowania jajkiem, a po upieczeniu oprószyć je cukrem. ■

Zrównoważona sałatka z czerwoną fasolką

Sałatka z fasolki to prawdziwa bomba smaku i wartości odżywczych. Czerwona fasolka, chrupiące warzywa i odrobina jabłka tworzą idealną równowagę między słodyczą, kwaskowatością i kremową konsystencją majonezu. Świetnie sprawdzi się jako dodatek do obiadu, kolacji lub przekąska na przyjęcie. Przygotowanie jest proste, warzywa można ugotować wcześniej, a potem tylko wszystko pokroić.

Składniki:

• 400 g czerwonej fasolki z puszki (odsączonej i opłukanej) • 1-2 marchewki • 1 jabłko • 1 pietruszka • 0,5 małego selera • 1 mała cebula • 1 kiszony ogórek • 4 ziemniaki • 2-3 łyżki majonezu (można wymieszać

z jogurtem dla lżejszej wersji) • sól i pieprz do smaku

Przygotowanie:

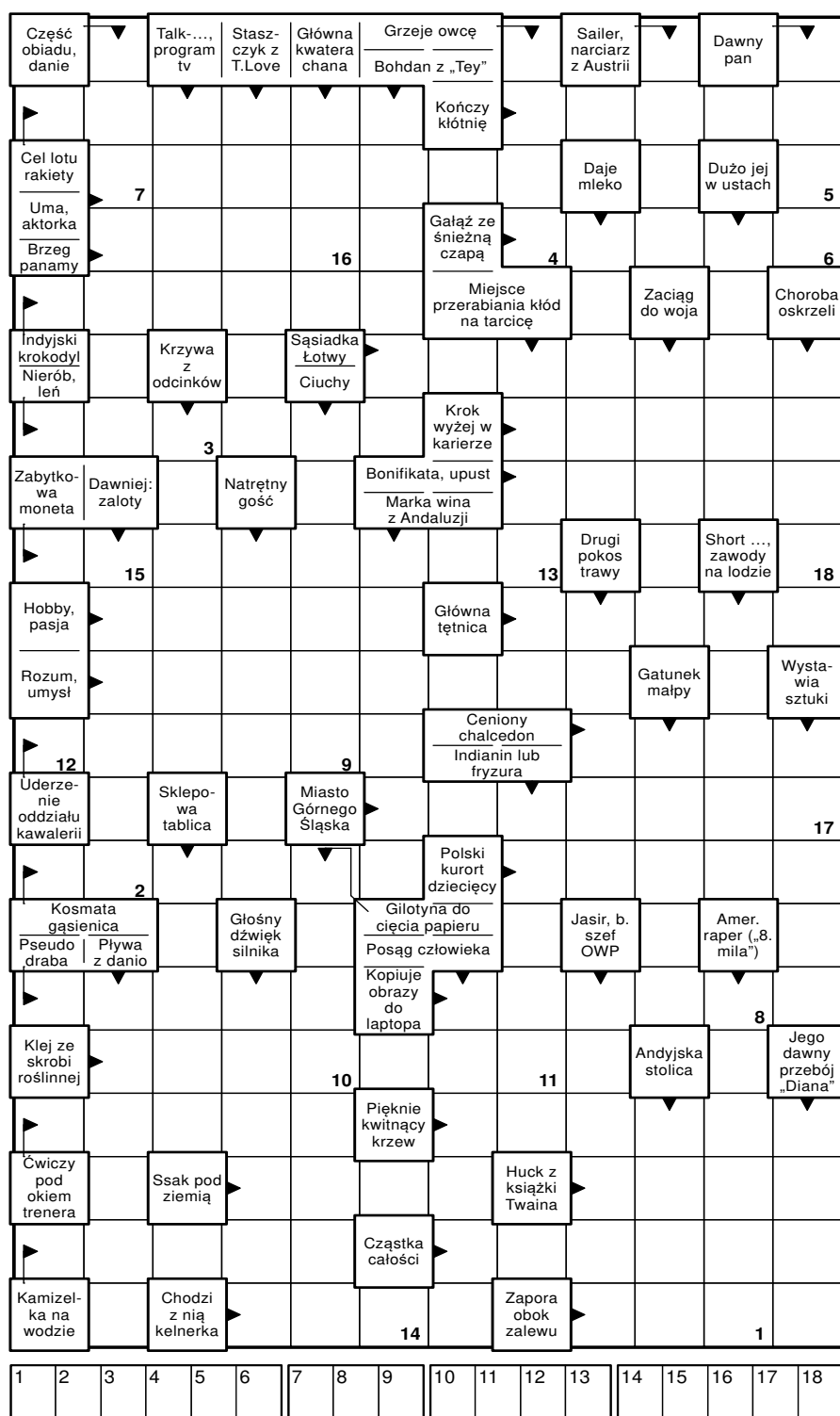
Ziemniaki, marchewkę, pietruszkę i seler nie obierać, tylko dokładnie umyć i ugotować w oso-

■ Fot. autorka

lonej wodzie do miękkości. Następnie odcedzić i odstawić do ostudzenia. Ostudzone warzywa obrać, pokroić w drobną kostkę, podobnie jabłko po obraniu ze skórki. Cebulę i kiszony ogórek drobno posiekać. W dużej misce połączyć wszystkie składniki — warzywa, jabłko, cebulę, ogórka oraz odsączoną fasolkę. Całość doprawić solą i pieprzem, dodać majonez i delikatnie wymieszać, aby składniki się połączyły, ale nie rozpadły. Sałatkę odstawić do lodówki na co najmniej 30 minut, by smaki dobrze się przegryzły. Podawać schłodzoną jako samodzielne danie lub dodatek do mięsa, jajek czy pieczywa. Świetnie sprawdza się również na świątecznym stole lub jako posiłek do pracy. ■

Krzyżówka

Uśmiechnij się!

Rodzina jedzie samochodem. Ojciec pyta syna:

– A ty, synku, z kim wolisz jeździć: ze mną, czy z mamą?

– To zależy. Z tobą jeździ się szybciej, a z mamą śmieszniej.

Do domu bogatego małżeństwa wtargnęli rabusie.

– Złoto jest? – pytają.

– Jest – mówi mąż, – 100 kg.

– To nie gadaj, tylko dawaj!

Mąż odwraca się w stronę sypialni i głośno woła:

– Krysiu, złoto moje, wstawaj! Pano-
wie przyszli po ciebie!

Dwaj koledzy jadą autem przez miasto. Kierowca przejeżdża przez skrzyżowanie na czerwonym świetle.

– Co ty robisz!? – krzyczy pasażer.

– Mój szwagier zawsze jeździ na czerwonym świetle i nic mu się nigdy nie stało.

Po chwili znów przejeżdżają na czerwonym świetle, a potem jeszcze raz. Na kolejnym skrzyżowaniu świeci się zielone światło, ale kierowca zatrzymuje auto.

– Czemu stoimy? Przecież jest zielone – dziwi się pasażer.

– Bo szwagier może jechać...

Młodemu małżeństwu urodziło się dziecko. Sąsiadka przychodzi je zobaczyć.

– Jakie słodkie maleństwo! Jak je nazywacie?

– W dzień czy w nocy?

Piotruś był już na tyle duży, że można go było samego posłać na plebanie, by dostarczył coś księdzu. Mama tłumaczyła mu, jak ma się zachować:

– Jak tylko ksiądz proboszcz otw-
rzy drzwi, powiedz „Niech będzie
pochwalony Jezus Chrystus”.

Po powrocie synka, mama pyta:

– Zrobiłeś wszystko, co ci po-
wiedziałam?

– Nie, bo księdza nie było w domu.

Otworzyła gospodyni, więc po-
owiedziałem – „Zdrowaś Maryjo,
łaski pełna”.

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 4-5 GRUDNIA

Poziomo: SESJA - LILLA - TRIATLON - ŁAMAGA - ROMET - NATALIE - AMPER - EWANGELISTA - IRKUCK - MOTTO - ARTERIA - CÓRKA - RURKA - TUJA - TRISTAN - UTARG - CHLAPA - SANIE - HONSIU - FAUL - JENOT - LUIZ - WOLE - GOTT - HEBEL - PLUTON - LEŻE - RAKI - CARAT - KRANIK

Pionowo: STANIE - RACUCH - HETERA - DERMA - WYKRÓJ - LION - SIATKA - UTRATA - NOWELA - JAGA - NOCEK - PISTOLET - KATALOG - KRATKA - ULEPEK - LOREAL - MARIUSZ - KINO - MILO - USTA - FIGURA - MOPS - TARTAN - AZOTAN - BLUE - ETAT - KARIBU - TOKI - TURA - ORANGE - LETNIK

Hasło: Galanteria skórzana

Niebezpieczne ataki balonowe z Białorusi. Litwa szykuje decyzje nadzwyczajne

Litwa może wkrótce podjąć decyzje, które wpłyną na tysiące podróży i zaostrzą relacje z sąsiadami. Rząd rozważa zarówno wstrzymanie połączeń z Białorusią, jak i ogłoszenie stanu wyjątkowego — powodem są działania uznane za zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa.

TRWAJĄ ROZWAŻANIA NAD WSTRZYMANIEM PRZEWOZÓW

W ślad za inicjatywą Łotwy dotyczącą zawieszenia regularnych połączeń pasażerskich do Rosji i Białorusi, litewski minister spraw wewnętrznych Władysław Kondratowicz zapowiedział analizę podobnych kroków na Litwie.

„To z pewnością jeden z takich środków. Pytanie tylko, jak wpłynęłoby to na reżim białoruski — czy byłoby to dla niego bolesne, czy może nie byłoby to dla niego zbyt bolesne, a nawet bardziej wzmocniłoby wrogie nastroje wobec Unii Europejskiej i innych krajów. Myślę, że w tym przypadku należy to naprawdę rozważyć, trzeba poczekać i zobaczyć, jak się sprawy potoczą” — powiedział minister.

Kwestia ta ma być omówiona na spotkaniu ministrów spraw wewnętrznych Litwy, Polski i Łotwy w Brukseli. Jak zaznaczył Kondratowicz, decyzja powinna mieć charakter skoordynowany.

Z danych Administracji Bezpieczeństwa Transportu Litwy (LTSA) wynika, że obecnie między Litwą a Białorusią funkcjonują 24 trasy autobusowe. Codziennie granicę przekracza 25 autobusów w obie strony — 16 przez przejście w Miednikach, 9 przez Soleczniki.

Coraz poważniejsze zakłócenia powodują nielegalne przeloty balonów i dronów z Białorusi. W 2025 r. doszło już do 599 przypadków naruszenia przestrzeni powietrznej przez balony i 197 przez drony. Ataki te zakłóciły 320 lotów, dotknęły 47 tys. pasażerów i doprowadziły do zamknięcia lotnisk przez blisko 60 godzin.

„Sugerowałbym wprowadzenie stanu nadzwyczajnego i pozostanie w nim przez jakiś czas, obserwowanie, jak nam idzie” — zaznaczył komisarz generalny policji Arūnas Paulauskas. Fot. Žygimantas Gedvila, ELTA

RZĄD SZYKUJE SIĘ DO WPROWADZENIA STANU WYJĄTKOWEGO

Projekt ogłoszenia stanu wyjątkowego został zarejestrowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Zgodnie z przepisami rząd może wprowadzić taki reżim, jeśli skutki nadzwyczajnego zdarzenia obejmują dwa lub więcej samorządów lub jeśli ich usunięcie wymaga zewnętrznych zasobów.

W odpowiedzi na sytuację premier Inga Ruginienė przeprowadziła konsultacje z liderami parlamentarnych frakcji.

„Wystarczy podjąć decyzje, które są konieczne w zaistniałej sytuacji. Opozycja przedstawiła inną propozycję. Jak stwierdziła premier, oceni tę propozycję po konsultacjach. Jednak na razie służby twierdzą, że wystarczy sytuacja nadzwyczajna” — powiedziała Orinta Leiputė, przewodnicząca frakcji Socjaldemokratycznej Partii.

Część opozycji opowiada się za ogłoszeniem stanu wyjątkowego, a nie jedynie sytuacji nadzwyczajnej. Takie stanowisko przedstawili m.in. lider demokratów Saulius Skvernelis oraz przewodnicząca Ruchu Liberalnego Viktorija Čmilytė-Nielsen.

„Moim zdaniem powinna zostać ogłoszona sytuacja nadzwyczajna, co pozwoliłoby na wprowadzenie bardzo poważnych ograniczeń dla osób postronnych odwiedzających wrażliwe terytoria, umożliwiłoby działanie wojska i odciążałoby organy ścigania, zwłaszcza policję” — stwierdził Saulius Skvernelis, lider Związku Demokratów „W imię Litwy”.

„Sytuacja nadzwyczajna jest dość łagodnym reżimem, biorąc pod uwagę, jak wielkim wyzwaniem jest to zadanie. Stan wyjątkowy naprawdę uwolniłby ręce naszym służbom, aby walczyć z tym problemem na miejscu” — stwierdziła Čmilytė-Nielsen, przewodnicząca Ruchu Liberalnego.

Komisarz generalny policji Arūnas Paulauskas zaznaczył, że planowane ogłoszenie stanu nadzwyczajnego w związku z kryzysem białoruskim może wzmocnić skuteczność działań wobec przestępstw przemytu lotniczego.

„Ogłoszenie stanu nadzwyczajnego może zwiększyć zaangażowanie wojska i jego rzeczywiste uprawnienia, pomagając policji i innym instytucjom w wykonywaniu (pracy – red.), co jest naprawdę niezwykle ważne” — powiedział.

Opr. J. B. na podst. BNS

Podwójne zabójstwo w Kownie. Podejrzany zatrzymany po dwóch dobach obławy

W piątek 5 grudnia w Kownie, po brutalnym zabójstwie dwóch młodych kobiet, zatrzymano podejrzanego o zbrodnię. Mężczyzna przyznał się do winy, ale wciąż pozostaje wiele pytań.

ZATRZYMANIE Z POMOCĄ MIESZKAŃCÓW

Zatrzymania dokonano około godz. 23:50 w rejonie kowieńskich na terytoriach ulic Partizanų i Kalniečių. Według kierownika Komisariatu Policji Okręgu Kowieńskiego, Mindaugasa Akelaitisa, w działaniach kluczową rolę odegrali mieszkańcy.

„Mogę tylko potwierdzić fakt — dzięki pomocy mieszkańców osoba została zatrzymana, obecnie przebywa w areszcie i czeka na nie mniej intensywne (...), aktywne działania mające na celu zebranie wszystkich dowodów” — stwierdził Akelaitis podczas nocnej konferencji prasowej. Konferencję zaczął od podziękowań mieszkańcom.

Podejrzany nie stawiał oporu funkcjonariuszom, ale — jak wskazano — próbował uciec, gdy został rozpoznany przez mieszkańców. Przez cały czas ukrywał się w promieniu około jednego kilometra od miejsc zdarzenia.

DWIE OFIARY, DWA MIEJSCA ZBRODNI

Do zbrodni doszło w czwartek 4 grudnia. Najpierw, około godziny 10., zamordowana została kobieta urodzona w 2003 r. — jej ciało znaleziono w mieszkaniu przy prospekcie Vincasa Krėvė. Kilka godzin później, między godz. 12. a 13., odkryto ciało drugiej kobiety (ur. 2001) przy prospekcie Pramonės.

Obie ofiary zginęły od ran kłutych i ciętych. Prokurator Naczelny Prokuratury Okręgowej w Kownie, Rimas Bradūnas, powiedział, że młodsza z ofiar była kuzynką podejrzanego i miała wynajmować mu mieszkanie.

W sobotę 6 grudnia Benas Mikutavičius, urodzony w 1996 r., usłyszał zarzuty zabójstwa dwóch kobiet. Prokurator Asta Chramina potwierdziła, że podejrzany nie zaprzecza swojej winy.

W niedzielę 7 grudnia Sąd Rejonowy w Kownie zdecydował o zastosowaniu wobec podejrzanego najsurowszego środka zapobiegawczego — trzymiesięcznego aresztu.

„Sąd w pełni uwzględnił wniosek prokuratora i zastosował areszt na trzy miesiące z dwóch powodów, tj. uznając, że sprawca, pozostając na wolności, może uciec, ukrywać się przed śledztwem, prokuratorami, sądem i (może) utrudniać proces” — poinformowała sędzia Jolanta Ramonienė.

WCZESNA FAZA ŚLEDZTWA

Sędzia zaznaczyła również, że podejrzany był małomówny i nie odpowiadał na pytania dziennikarzy. Nie sprzeciwiał się aresztowi, a jego adwokatka Elena Gylienė nie komentowała decyzji sądu.

Postępowanie znajduje się we wczesnej fazie i — jak zaznaczają śledczy — konieczne są dalsze działania dowodowe. Prokurator Asta Chramina podkreśliła, że sytuacja jest dynamiczna, a na tym etapie nie wiadomo jeszcze, czy podejrzany będzie wnioskował

Zatrzymania dokonano około godz. 23:50 w rejonie kowieńskich na terytoriach ulic Partizanų i Kalniečių. Według kierownika Komisariatu Policji Okręgu Kowieńskiego, Mindaugasa Akelaitisa, w działaniach kluczową rolę odegrali mieszkańcy.

o badania psychiatryczne ani czy prokuratura takie badania zleci. „Jest to prerogatywa prokuratora prowadzącego śledztwo i to on podejmie decyzję” — zaznaczyła.

W niedzielę wieczorem mieszkańcy Kowna oddali hołd zamordowanym kobietom. Przy Kościele Zmartwychwstania Pańskiego zapalono znicze. Wśród zgromadzonych byli policjanci oraz osoby zaangażowane w poszukiwania. „Chcemy, aby ludzie zrozumieli, jak bardzo Kowno jest zjednoczone” — powiedział 25-letni Dominykas, odpowiadając na pytania dziennikarzy. ■

Opr. J. B. na podst. BNS

Ponad 100 osób zebrało się niedzielę przy Kościele Zmartwychwstania Pańskiego w Kownie, aby upamiętnić zamordowane kobiety Fot. Aurimas Barkauskas, ELTA

06.30 „Info Wilno”
06.45 „Studio Wilno”
07.05 „Podróże na burzowej chmurze”
07.15 „Różowy Stoń odkrywa świat”
07.30 „Piękno, zgłoś się!”
07.55 „Ziołowa apteka”
08.10 „ZdroWY Plan”
08.20 „Zakochaj się w Polsce”
08.45 „Daję słowo”
09.35 S. dok. „Sensacje XX wieku”
10.25 „Gra słów. Krzyżówka”
10.50 „Słownik polsko@polski”
11.15 „Podróże na burzowej chmurze”
11.30 „Różowy Stoń odkrywa świat”
11.45 „Tacy byliśmy”
12.10 S. „War-to kochać”
13.00 „Info Wilno”
13.05 „Kulturalnie mówiąc”
13.30 „Panorama litewska”
13.35 „Anna Dymna – spotkajmy się”
14.05 „Muzyka w sieci”
14.20 „Kredowy Spadek” film dok.
15.25 „Raport naukowy”
15.50 „Info Wilno”
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego”
16.20 S. „Klan”
16.40 S. „Barwy szczęścia”
17.10 „Kto pyta, nie błądzi. Młodzi pytają”
17.30 „Różowy Stoń odkrywa świat”
17.45 S. „Blondynka”
18.30 „Pielgrzymi Nadziei”
18.45 „Strona po stronie”
19.00 „Info Wilno”
19.15 „Studio Wilno”
19.35 „Niezwyczajne miejsca – Kościół Niepokalanego Poczęcia”
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 „Program informacyjny”
20.55 „Pytanie dnia”

21.05 S. „Krucjata – Znak bliźniąt”
21.50 „Tacy byliśmy”
22.15 „Zakochaj się w Polsce”
22.40 „Kulturalnie mówiąc”
23.05 S. „Na sygnale”
23.25 „Info Wilno”
23.40 „Studio Wilno”
00.05 S. dok. „Sensacje XX wieku”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.45 S. „Krzyk o pomoc”
10.30 S. „Dzielnica dużego miasta”
11.25 S. „Morderstwo na północy”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Pomocy! Kupiliśmy wioskę”
14.00, 15.00, 16.00, 16.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.30 S. „Obietnica”
17.30 „Zgadnij i odgadnij”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Nierozstrzygnięte spory historyczne”
22.30 S. „Wojna Królestw”
23.25 S. „Dzielnica dużego miasta”
00.15 Euromaxx

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Anupama”
8.00 „Pierwsze randki”
9.00 S. „Hudson i Rex”
10.00 S. „Poważne sprawy”

11.00 S. „Dziedziczka”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Księżniczka Kopciuszek
14.00 S. „Druga żona”
15.00 S. „Leila”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Detektywi muzyczni
21.00 „Niebezpieczne związki”
21.30 Wiadomości
22.30 „Godzilla II: Król potworów” film fab.
01.10 S. „MacGyver”

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02 „LRT forum”
7.00 „Historie rzeczy”
8.00 Co jest lepsze, sąsiedzie?
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Klucz artystyczny
12.00 S. dok. „Odyseja za mitem”
12.55 „Historie społeczności”
13.25 Dajmu czadu!
14.30 „Zgadnij i odgadnij”
15.00 Urodzeni tego samego dnia
16.00 „Drogi. Samochody. Ludzie”
16.30 „Styl”
17.30 „Stonkus bezpośrednio”
18.30 S. „Le-karz Górski”
19.15 Euromaxx
19.30 S. dok. „Odyseja za mitem”
20.30 S. dok. „Ikona”
21.00 Mistrzostwa Świata Juniorów U20 w Hokeju na Lodzie.
23.30 „Klucz artystyczny”
00.00 S. „Obietnica”

6.00 „La Maitas. Italia”
7.00 S. dok. „Re-

kiny. Litwa”
8.30 „Łotrzyki” komedia
9.00 „Kobiety kłamią lepiej”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Napisała: Morderstwo”
12.00 S. „Całkiem sami”
13.00 S. „Dziki serce”
14.00 S. „Miłość jest moim życiem”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Miasto czy wieś”
21.00 „Łotrzyki” komedia
22.00 TV3 wiadomości
22.30 „Gniewne psy” komedia
00.40 S. „Tajemnice Alaski”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.30 „Akumulatory”
8.30 S. „Policja wodna”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Seal Team”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „911”
21.00 „Krwawe igrzyska” dramat
23.10 „Dark Asyet” film fab.
01.00 S. „FBI”

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Litwa na żywo
8.30 S. „Poświęcić wszystko”
9.30 S. „Margarita”
10.30 S. „Mosty naszego życia”
11.30 S. „Nieodna-

leziona Rosja”
12.30 Wszystko jest mierzone
13.00 Nowy dzień
13.57 Ambasadorzy Szkoły Milenijnej
14.00 S. „Stary”
15.30 Najlepszy Reporter
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Życie w biznesie
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Margarita”
21.25 S. „Mosty naszego życia”
22.30 Reporter
23.00 Litwa na żywo
00.00 S. „Nieodna-

6.00 S. „Przetrwanie”
7.00 S. „Strażnik Teksasu”
8.00 S. „Cobra 11”
9.00 „Egazy dugnas”
9.30 „Gwiazdy lombardu”
10.00 „Prawo i porządek”
11.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
12.00 „Liczba czy herb?”
13.00 S. „Dron”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Leverage”
16.00 S. „Przetrwanie”
18.00 S. „Simpsonowie”
18.50 Mistrzostwa Europy „Beşiktaş” – „Lietkabelis”
21.00 „Mordercze starcie” dramat
22.35 „Yellowstone”
23.30 S. „Dron”

6.00 S. „Kawa o zapachu kobiety”
7.00 „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Dziennik Mediumu”
10.00 S. „Tro-

chę stońca"

11.00 S. „Ratownik alpejskie"**12.00** S. „Kryminalne umysły"**13.00** S. „Prawo i porządek"**14.00** S. „Straż Pożarna Chicago"**15.00** S. „Anupamaa"**16.30** S. „Wędruję w czyjejś miłości"**17.00** S. „Niewidoma"**18.00** S. „Specjalista"**19.00** S. „Kryminalne umysły"**20.00** S. „Prawo i porządek"**21.00** S. „Petra"**22.50** „Straż Pożarna Chicago"**23.50** S. „Alex Hugo"**06.25** S. „Wichrowe wzgórze"**07.15** S. „Akacyjowa 38"**08.00** „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze"**08.30** „Kościół z bliska"**09.00** „Serwis Info"**09.20** S. „Za-raz wracam"**10.00** S. „Ranczo"**11.00** S. „Komisarz Alex"**12.00** S. „Ojciec Mateusz"**13.00** „Serwis Info"**13.10** „Agrobiznes"**13.40** „Magazyn Rolniczy"**14.00** „Niesamowite wyspy Australii"**15.00** S. „Wichrowe wzgórze"**16.00** „Serwis Info"**16.15** „Reporterzy"**16.35** Gra słów.

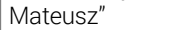
Krzyżówka

17.05 S. „Dziedzictwo"**18.00** „Teleexpress"**18.30** „Jaka to melodia?"**19.10** „Klan"**19.45** S. „Akacyjowa 38"**20.30** „Program informacyjny 19.30"**20.55** „Pytanie dnia"**21.30** S. „Za-raz wracam"**22.10** „November

Man" film fab.

00.05 „Zmowa pierwszych żon" komedia**07.05** „Afisz kulturalny"**07.10** „Muzyczne poranki"**07.55** „Tamte lata, tamte dni"**08.35** „Podróż z historią"**09.20** „Dzień z życia artysty"**10.00** S. „Noce i dnie"**11.05** „Pestka" dramat**12.50** „Isaac Asimov. List do przyszłości" film dok.**14.00** „Historia mistrza: Jeff Beck. Wiecznie w trasie" film dok.**15.40** „Hala odlotów"**16.45** „C. K. Dezerterzy" komedia**18.20** S. „Noce i dnie"**19.25** „Łódź Kultury"**20.05** „Ania. Rzecz o Annie Dymnej" film dok.**21.00** „Teatr Telewizji"**22.15** „Kobiety i XX wiek" film fab.**00.25** „W poszukiwaniu dobrego filmu"**07.15** „Panorama"**07.35** „Pozyteczni.pl"**08.00** „Rączka gotuje"**08.30** „Pytanie na śniadanie"**12.40** „Nad Niemnem. Za wschodnią granicą"**13.00** „Serwis Info"**13.10** „Fuks" komedia**14.35** „Kabaretowe Naj"**15.00** „Kod bezpieczeństwa"**15.30** „Moda na język polski"**16.00** „Serwis Info"**16.10** Historia kuchni polskiej**17.00** „Zaraz wracam"**17.30** S. „Barwy szczęścia"**18.00** „Teleexpress"**18.20** „Gra słów.

Krzyżówka"

18.50 „Teleexpress Extra"**19.15** „W świątłach zorzy"**19.35** „Polacy Światu"**19.45** „Panorama"**20.10** „Wschód"**20.30** „Program informacyjny 19.30"**20.55** „Pytanie dnia"**21.25** S. „Ojciec Mateusz"**23.10** „Profesor Michałowski. Droga do Faras" film dok.**00.10** „Panorama"**08.25** „Był taki dzień"**08.30** „Waleczne z gór"**08.50** „Flesz historii"**09.10** S. „Quo vadis?"**09.55** „Walery Eljasz Radzikowski" film dok.**10.15** „Tadeusz Romer. Misja niemożliwa" film dok.**11.10** S. dok. „Encyklopedia II wojny światowej"**11.35** „Był taki dzień"**11.40** S. dok. „Wszystkie kolory świata"**12.30** „Polska z bocznej drogi"**12.45** „Wojownicy czasu"**13.15** S. „Miasto z morza"**14.00** „Podróż z historią"**14.25** „Kłątwa góry. Śladami pierwszych zdobywców" film dok.**15.30** S. dok. „Kroniki Hitlera"**16.20** „Z Historią na Ty"**16.35** S. „Koro-

na królów"

17.05 „Sensacje XX wieku"**17.55** „Polskie 100 lat"**18.20** „Grupy oporu" film dok.**19.10** „Myśliciele"**19.15** „Polacy na morze"**19.35** „Był taki dzień"**19.40** „Było, nie minęło"**20.05** „Wielcy polscy wynalazcy w II Rzeczypospolitej"**20.15** S. „Quo vadis?"**21.00** „Był taki dzień"**21.05** „Wędrowni szlakami granicznymi"**21.45** „Żywo-

sarmacki"

22.00 „Historia w postaciach zapisana"**23.55** „Prasa donosi"**00.00** „Klerycy w komunistycznej armii" film dok.**00.15** Zapomniany

Sprawiedliwy

Tadeusz Modelski

01.00 Słowo życia**01.05** Świat w obrazach**01.10** Informacje dnia**01.30** Moja parafia**01.55** Poczet Wielkich Polaków**02.00** XXXIV rocznica powstania

Radia Maryja

04.00 Informacje dnia**04.20** Różaniec**04.50** Myśląc

Ojczyzna

05.00 Apel Ja-

snogórski

05.20 Informacje dnia**05.40** Polski

Punkt Widzenia

06.00 Od zmierzchu do świtu**06.55** Mistyczne

serce Lasu Wiedeńskiego.

Opactwo Heiligenkreuz

07.45 Był czło-

wiek poślany

08.55 Adwent

na serio

09.00 Informacje dnia**09.15** Polski

Punkt Widzenia

09.35 Don Hoppe**10.00** Papież Po-

lak do Rodaków

10.30 Słowo życia**10.35** Święty na

każdy dzień

10.40 Cudowna Pani

w bukowski obrazie

11.00 Informacje dnia**11.15** Jak my to

widzimy z dale-

ka widać lepiej

11.45 Zew natury**12.00** Mocni w Wierze**12.35** Słowo życia**12.40** Ma się rozumieć**12.50** Święty na

każdy dzień

13.00 Anioł Pański**13.03** Informacje dnia**13.20** Ku pociesze-

niu powstańców

serc. Historia Obrazu

Matka Boska AK

14.00 Jeden Kościół,

wielu świętych

14.30 Msza świę-

ta z Jasnej Góry

15.20 Muzycz-

ne chwile

15.30 Z Zacisza

na Syberię

16.00 Kuźnia Re-

demptorystów

16.50 Ma się rozumieć**17.00** Informacje dnia**17.10** Jestem mamą**17.25** Przyroda

w Obiektywie

17.40 Zdrowie z

Bożej Apteki

18.00 Wierzę w Boga**18.30** Rajd Katyński**18.55** Poczet Wiel-

kich Polaków

19.00 Anioł Pański**19.05** Informacje dnia**19.15** Rozmowy

niedokończone

20.25 Święty na

każdy dzień

20.30 Każdy ma-

luch to potrafi

20.45 Modlitwa

z telefonicznym

udziałem dzieci

21.00 Informacje dnia**21.20** Różaniec**21.50** Myśląc

Ojczyzna

22.00 Apel Ja-

snogórski

22.20 Informacje dnia**22.40** Polski

Punkt Widzenia

23.00 Recital fortepia-

nowy Rafała Blechacza

7.00 Fani czte-

rech kółek

10.00 Łowcy staroci**14.00** Naprawa

gospodarstwa

19.00 Jak to jest

zrobione?

21.00 Gorączka

złota: złoty szlak

23.00 Zapomnia-

nie i upuszczone

TVP
WILNO

06.30 „Info Wilno”
06.45 „Studio Wilno”
07.05 „Zwierza-ki Czytaki”
07.15 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
07.30 „Mamaland”
07.55 „W kotle historii”
08.20 S. dok. „Dzika Polska”
08.45 „Haszta-gi tygodnia”
09.30 „Notacje”
09.40 S. dok. „Sen-sacje XX wieku”
10.30 „Gra słów. Krzyżówka”
10.55 „Słownik polsko@polski”
11.20 „Zwierza-ki Czytaki”
11.35 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
11.45 „Tacy byliśmy”
12.10 S. „M jak miłość”
13.00 „Info Wilno”
13.05 „Weteryna-rze z sercem”
13.30 „Szansa na sukces”
14.20 „Gdziekolwiek będę... (film o Marku Grechucie)” film dok.
15.15 „Notacje”
15.25 „Jak to działa”
15.50 „Info Wilno”
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego”
16.20 S. „Klan”
16.40 S. „Barwy szczęścia”
17.10 „Kto pyta, nie błądzi. Młodzi pytają”
17.30 „ALCHEMIK”
17.45 S. „Czter-dziestolatek”
18.35 „Tygiel”
19.00 „Info Wilno”
19.15 „Studio Wilno”
19.35 „Polacy Świata”
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 „Program informacyjny”
20.55 „Pytanie dnia”
21.05 S. „Stule-cie Winnych”
21.50 „Tacy byliśmy”
22.15 S. dok. „Dzika Polska”
22.40 „Weteryna-rze z sercem”
23.05 S. „Na sygnale”

23.30 „Info Wilno”
23.45 „Studio Wilno”
00.05 S. dok. „Sen-sacje XX wieku”
00.55 „Pozyteczni.pl”

LRT | TV

6.00 Hymn Repu-bliki Litewskiej
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40
 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kry-minalna w Lipsku”
9.45 S. „Krzyk o pomoc”
10.30 S. „Dzielnica dużego miasta”
11.25 S. „Morder-stwo na północy”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Pomocy! Kupiliśmy wioskę”
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.30 S. „Obietnica”
17.30 „Zgadnij i odgadnij”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Co dalej?
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Litwa mówi”
22.30 S. „Bitwy królestwa”
23.20 S. „Dzielnica dużego miasta”
00.15 Euromaxx

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Anupama”
8.00 „Pierwsze randki”
9.00 S. „Hudson i Rex”
10.00 S. „Poważ-ne sprawy”
11.00 S. „Dziedziczka”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Księżnicz-ka Kopciuszek
14.00 S. „Druga żona”
15.00 S. „Leila”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wie-czór, Litwo

18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Szeszki na 20
21.00 „Niebez-pieczne związki”
21.30 Wiadomości
22.30 „Królowe zbrodni” film fab.
00.40 S. „MacGyver”

LRT | PLUS

6.00 Hymn Repu-bliki Litewskiej
6.02 „Nierozwiązane kontrowersje histo-ryczne” film dok.
7.00 „(Nie)emigranci”
8.00 Pahonia
8.30 Drogi
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 „Odblaski”
12.00 S. dok. „Ody-seja za mitem”
13.00 Koncert
14.30 „Zgadnij i odgadnij”
15.00 Urodzeni tego samego dnia
16.00 „Szalony na punkcie kół”
16.30 „Styl”
17.30 „Litwin w sercu”
18.30 S. „Lekarz Górski”
19.15 Euromaxx
19.45 S. dok. „Jak oni to zbudowali?”
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Koncert
22.50 Niezapo-mniane Wilno
23.00 Odblaski
23.30 „100 lat. Program o długowieczności”
00.00 S. „Obietnica”

6.00 „Zagroda marzeń”
7.00 „Miasto czy wieś”
8.30 „Łotrzyki” komedia
9.00 „Kobiety kłamią lepiej”
10.00 S. „W wi-rze miłości”
11.00 S. „Napisa-ła: Morderstwo”
12.00 S. „Dzikie serce”
14.00 S. „Miłość jest moim życiem”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc

19.30 „Show do-brego wieczoru”
21.00 „Łotrzy-ki” komedia
21.30 TV3 wiadomości
22.30 „Ja, ro-bot” film fab.
00.50 S. „Tajem-nice Alaski”

6.00 „Moja kuch-nia najlepsza”
7.35 „Akumulatory”
8.30 S. „Policja wodna”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Seal Team”
13.30 „Moja kuch-nia najlepsza”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „911”
21.00 „W cywilu 6Bezpośrednie starcie” film fab.
22.45 „Krwawe igrzyska” dramat
00.55 S. „FBI”

lrytas.tv

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Litwa na żywo
8.30 S. „Poświę-cić wszystko”
9.30 S. „Margarita”
10.30 S. „Mosty naszego życia”
11.30 S. „Nieodna-leziona Rosja”
12.30 Anatomia mieszkania
13.00 Nowy dzień
13.57 Ambasadorzy Szkoły Milenijnej
14.00 S. „Stary”
15.30 Czyste miasta
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Sprawa gustu
18.00 Reporter
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Margarita”

21.25 S. „Mosty naszego życia”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
00.00 S. „Nieodna-leziona Rosja”

6.00 S. „Przetrwanie”
7.00 S. „Straż-nik Teksasu”
8.00 S. „Cobra 11”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 „Gwiazdy lombardu”
10.00 „Prawo i porządek”
11.00 „Najzabawniej-sze amerykańskie filmy domowe”
12.00 „Liczba czy herb?”
13.00 S. „Dron”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Leverage”
16.00 S. „Prze-kroczyć linię”
17.00 S. „Simpsonowie”
18.00 S. „Straż-nik Teksasu”
19.00 „Prawo i porządek”
20.00 „Najzabawniej-sze amerykańskie filmy domowe”
21.00 „Ostatnie starcie” film fab.
22.25 S. „Yellowstone”
23.20 S. „Dron”

6.00 S. „Kawa o zapachu kobiety”
7.00 „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Dzien-nik Mediumu”
10.00 S. „Tro-chę słońca”
11.00 S. „Ratow-nictwo alpejskie”
12.00 S. S. „Krymi-nalne umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 „Straż Po-żarna Chicago”
15.00 S. „Anupamaa”
16.30 S. „Wędrują w czyjejs miłości”

17.00 S. „Niewidoma”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Kryminalne umysły”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Petra”
22.40 S. „Straż Pożarna Chicago”
23.40 S. „Petra”

06.25 S. „Wichro-
 we wzgórze”
07.15 S. „Akacyjowa 38”
08.00 „Transmisja
 Mszy Świętej z Sank-
 tuaryum Matki Bożej
 na Jasnej Górze”
08.30 „Rodzina
 (nie od) święta”
09.00 Serwis Info
09.20 S. „Za-
 raz wracam”
10.00 S. „Ranczo”
11.00 S. „Komi-
 sarz Alex”
12.00 S. „Ojciec
 Mateusz”
13.00 Serwis Info
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Rok w
 ogrodzie Extra”
14.00 „Niesamowite
 wyspy Australii”
15.00 S. „Wichro-
 we wzgórze”
16.00 Serwis Info
16.15 Reporterzy
16.35 „Gra słów.
 Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.30 „Jaka to
 melodia?”
19.10 „Klan”
19.45 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Za-
 raz wracam”
21.55 „Piłka Nożna:
 Liga Mistrzów”
00.05 „Mechanik: Czas
 zemsty” film akcji

07.05 „Afish kulturalny”
07.10 „Muzycz-
 ne poranki”
07.35 „Tamte

lata, tamte dni”
08.05 „20 lat Literac-
 kiej Nagrody Europy
 Środkowej ANGELUS”
08.35 „Podró-
 że z historią”
09.20 „W poszukiwa-
 niu dobrego filmu”
10.00 S. „Noce i dnie”
11.05 „C. K. Dezer-
 terzy” komedia
12.50 „Syzyfowe
 prace” dramat
14.35 „Krag Kan-
 tora” film dok.
15.50 „Tygodnik
 Kulturalny”
16.45 „C. K. Dezer-
 terzy” komedia
18.05 S. „Noce i dnie”
19.10 „Którędy
 po sztukę”
19.30 „Informa-
 cje kulturalne”
19.50 „Reżyserzy”
20.45 „CYKL AD-
 WENTOWY”
21.00 „Figu-
 rant” dramat
23.10 S. „Na wo-
 dach północy”
00.20 „Hala odlotów”

07.15 „Panorama”
07.35 S. „Perły Bałtyku”
08.00 „Okrasa ła-
 mie przepisy”
08.30 „Pytanie
 na śniadanie”
12.40 „Wschód”
13.00 Serwis Info
13.10 S. „Ojciec
 Mateusz”
14.50 „Polacy Światu”
15.00 „Zagadka
 Heweliusza” film dok.
16.00 „Serwis Info”
16.10 „Bocian biały”
16.40 „Turystycz-
 na Jazda”
17.00 S. „Za-
 raz wracam”
17.30 S. „Barwy
 szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów.
 Krzyżówka”
18.50 „Te-
 leexpress Extra”
19.15 „Rosół polski”
19.45 Panorama
20.10 „Hello Polonia”

20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Za marzenia”
23.15 „Studio w
 kontakcie”
00.10 „Panorama”

08.15 „Był taki dzień”
08.20 „Ex Libris”
08.40 „Było, nie minęło”
09.00 „Wyście-
 wana historia”
09.10 S. „Quo vadis?”
09.55 S. dok.
 „Perły Bałtyku”
10.20 „Grupy opo-
 ru” film dok.
11.10 S. dok. „En-
 cyclopedia II woj-
 ny światowej”
11.35 „W ser-
 cu Ameryki”
12.30 „Żywoł sarmacki”
12.45 S. dok. „Wa-
 leczne z gór”
13.10 S. „Mia-
 sto z morza”
13.55 „Podró-
 że z historią”
14.25 „Południowe
 Kuryły” film dok.
15.15 „Budowni-
 czowie świata”
15.35 „Kłątwa góry.
 Śladami pierwszych
 zdobywców” film dok.
16.35 S. „Koro-
 na królów”
17.00 S. dok. „Sen-
 sacje XX wieku”
17.50 „Polacy
 na morze”
18.15 „Był taki dzień”
18.20 „Pod znakiem
 orła, pod znakiem
 Gryfa” film dok.
19.00 „Zamki kresowe
 Rzeczypospolitej”
19.20 „Fake czy
 historia?”
19.55 „Ex Libris”
20.15 S. „Quo vadis?”
21.00 „Hetman”
21.15 S. dok. „Obl-
 cza terroryzmu”
21.55 S. dok.
 „Rzecz Polska”
22.10 „Latający
 Mnich i Tajemnica
 Da Vinci” film fab.
23.55 „Klisze pamięci”

00.25 „Piosenką
 przez historię”

00.15 Wyrwani z ulicy
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w
 obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Raid Katyński
01.55 Poczet Wiel-
 kich Polaków
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy
 niedokończone
03.25 Święty na
 każdy dzień
03.30 Każdy ma-
 luch to potrafi
03.45 Modlitwa
 z telefonicznym
 udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski
 Punkt Widzenia
06.00 Myśląc Historia
06.10 Krótka Historia
 Zbawienia Bóg spoty-
 ka się z człowiekiem
06.20 Jestem mamą
06.35 Odpowie-
 dzialni za Kościół
07.00 Koncert
 Papieski
08.00 Poznań
 Bez Serca
08.35 Zdrowie z
 Bożej Apteki
08.55 Adwent
 na serio
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski
 Punkt Widzenia
09.35 Każdy ma-
 luch to potrafi
09.50 Słowo życia
10.00 Mocni
 Jego mocą
10.30 Sanktu-
 aria polskie
10.50 Święty na
 każdy dzień
11.00 Audiencja Ge-
 neralna Ojca Świętego
 Leona XIV z Watykanu
12.00 Muzyczne chwile
12.10 Mateczni-
 ki Polskości
12.25 Jestem mamą

12.40 Myśląc Historia
12.50 Krótka Historia
 Zbawienia Bóg spotyka
 się z człowiekiem
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Nabieja – kawa-
 łek Polski w Ugandzie
14.00 Cioteczka
14.30 Msza święta
 z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Ulmowie. Świa-
 dectwo sprawiedliwych
16.00 Kraina Sanu
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Na zdrowie
17.30 Użyj mi
 pogody ducha
18.00 Po stro-
 nie prawdy
18.50 Muzycz-
 ne chwile
18.55 Poczet Wiel-
 kich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy
 niedokończone
20.00 Msza Świę-
 ta w intencji Ofiar
 katastrofy smoleń-
 skiej i ojczyzny
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski
 Punkt Widzenia
23.00 Przetrawiliśmy
23.30 Wszyst-
 kim i wszędzie
23.55 Pani Mazowska

7.00 Fani czte-
 rech kółek
9.00 Jak to jest
 zrobione?
10.30 Łowcy staroci
12.00 Fani czte-
 rech kółek
18.00 Fani czte-
 rech kółek
19.00 Jak to jest
 zrobione?
21.00 Samo-
 chód marzeń
22.00 Sklep marzeń
23.00 Głośno i szybko
00.00 Nagi instynkt
 przetrwania

POLSKI ZESPÓŁ PIEŚNI I TAŃCA

Ojcowizna
Polski Zespół Pieśni i Tańca

OJCOWIZNA

STARY ALBUM MÓWI WIELE
widowisko patriotyczno-muzyczne

14 grudnia 2025 roku, godz. 16.00 w Centrum Kultury w Niemenczynie
Rezerwacja wejściówek: tel.+370 601 77907, e-mail: zespolojcowizna@gmail.com
Zapraszamy!

Sponsorzy:

STOWARZYSZENIE
"WSPÓLNOTA POLSKA"

Patronat medialny:

Wilno.iteka.lt

ZNAK WILII
103.9FM

KURIER
WILENSKI

TYGODNIK
WILEŃSZCZYZNY

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

SPRZEDAŻ

Sprzedajemy dachy, ogrodzenia i inne materiały budowlane w przystępnej cenie Tel. +370 603 63 636

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do bu-

dowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona. Tel. +370 600 18 083 (Leon)

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte.

Tel. +370 666 85 855

RÓŻNE

W dobre ręce oddam kota i koteczkę.

Tel. +370 601 64 365

Zapraszamy na prezentację wyjątkowej książki kulinarnej „Vilnija Tavo Šaukšte”

Spotkanie z Haliną Višnievską poprowadzi Edita Mildažytė.

Miejsce spotkania:

Główny hol Domu Kultury Polskiej w Wilnie

Data: 11 grudnia 2025, godz. 18:00

W trakcie spotkania będzie można też książkę nabyć. Na prezentacji, przy lampce wina, będą mogli Państwo bliżej poznać tę wyjątkową książkę i jej autorkę.

W tej książce znajdą Państwo nie tylko przepisy, lecz także obraz kuchni Polaków z Wileńszczyzny. To żywe tradycje, ogólny obraz kultury kulinarnej – pokazany nie na podstawie historycznych źródeł, lecz taki, jaki zobaczyliby Państwo, będąc zaproszonymi na obiad do Bujwidz czy Pikieliszek, do miejsc zamieszkałych przez polskojęzycznych mieszkańców Litwy.

Mistrzyni kuchni Halina Višnevskaja przedstawia w książce swoje interpretacje i unowocześnione wersje dań, które odzwierciedlają tradycyjny kalendarz życia mieszkańców Wileńszczyzny, rytmy świąt, związki z Macierzą, a także wpływy kuchni litewskiej, żydowskiej i innych narodów. Nie zdziwcie się Państwo, że potrawy w książce są wyszukane, „wystrojone” – wszak Polaków od zawsze uważano za „małych Francuzów” i nigdy nie słynęli oni z umiarkowania ani z japońskiej ascezy.

Prędzej odnajdziemy tu „sarmacki przepych”

A jednak wszystkie przepisy są naprawdę znakomite!

Prezentacja książki

„VILNIJA TAVO ŠAUKŠTE”

11 grudnia 2025r., godz. 18:00
Dom Kultury Polskiej w Wilnie, Główny hol

Wstęp wolny

AUTORKA PRZEPISÓW: HALINA VIŠNEVSKAJA
OPISY: EDITA MILDŽYTĖ
FOTOGRAFIE: VAIVA ARBŲVALYTĖ I JAVELINA DRAGUŅIENE

KURIER WILEŃSKI

Prenumerata 2026

Roczna prenumerata trwa
do 28 grudnia b.r.

Wydanie codzienne (kod 0044)

Na miesiąc 10,00 €

Na 3 miesiące 28,00 €

Na 6 miesięcy 54,00 €

Na rok 105,00 €

Wydanie magazynowe (kod 0172)

Na miesiąc 4,00 €

Na 3 miesiące 11 €

Na 6 miesięcy 21,00 €

Na rok 40,00 €

Dla osób niepełnosprawnych oraz emerytów

Wydanie codzienne (kod 0227)

Na miesiąc 9,00 €

Na 3 miesiące 25,00 €

Na 6 miesięcy 49,00 €

Na rok 93,00 €

Prenumerata dla czytelników za granicą

Wydanie codzienne

Na miesiąc 20 €

Na 6 miesięcy 120 €

Na rok 240 €

Wydanie magazynowe

Na miesiąc 10 €

Na 6 miesięcy 60 €

Na rok 120 €

„Kurier Wileński” można zaprenumerować:

- w każdym urzędzie pocztowym (Lietuvos paštas);
- drogą elektroniczną:
www.prenumeruok.lt;

Zasięgnąć informacji można pod nr. tel. (8-5) 260 84 44,
Birbynių g. 4A, LT-02121 Vilnius,
kolport@kurierwilenski.lt, www.kurierwilenski.lt

Kandydaci do tytułu Polak Roku 2025

Renata Brasel
Kierowniczka artystyczna
Zespołu Pieśni
i Tańca „Wilia”

Władysław Kondratowicz
Minister spraw
wewnętrznych w rządzie
Republiki Litewskiej

Iwona Czerniawska
Dyrektorka Liceum im.
Adama Mickiewicza
w Wilnie

Daniel Naumovas
Wiceminister zdrowia
w rządzie Republiki
Litewskiej, naukowiec

Ks. Rajmund Jurolaitis
Proboszcz parafii
w Wisagini

Andrzej Orłowski
Członek SKOnSR,
dyr. spółki Żybartuva

Barbara Jundo-Kaliszewska
Doktor nauk
humanistycznych, autorka
monografii, organizatorka
konferencji naukowych

Beata Pietkiewicz
Była posłanka na Sejm RL,
prezes Forum
Wileńskiego,
projektantka mody

Alina Ewelina Kieżun
Harcerka, przedstawicielka
Litwy w Polonijnej Radzie
Konsultacyjnej przy
Marszałku Senatu RP

Agnieszka Skinder
Prowadząca programy,
konferansjerka,
dziennikarka,
działaczka

Plebiscyt Czytelników „Kuriera Wileńskiego” – „Polak Roku 2025”

Kandydat z listy:

Imię, nazwisko czytelnika*:

Adres e-mail czytelnika*:

Telefon czytelnika*:

Zgłoszenia (liczba kuponów nie jest ograniczona, w jednej kopercie może być dowolna liczba kuponów) prosimy nadsyłać do 31 grudnia br. na adres redakcji: Birbynų g. 4a, 02121 Vilnius z dopiskiem „Polak Roku 2025”. Kuponu można również wrzucać do specjalnej skrzynki, która jest umieszczona w recepcji Domu Kultury Polskiej w Wilnie.

*Dane kontaktowe są opcjonalne – w przypadku ich braku zgłaszający nie uczestniczy w konkursie dla głosujących. Nagrody dla czytelników będą rozdane podczas gali „PR2025”.